

Møteinnkalling

Utvalg: **Raet nasjonalparkstyre**
Møtested: E-post
Dato: 13.05.2022
Tidspunkt: 08:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 98460618. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Send svar på epost til fmavjmg@statsforvalteren.no med innstilling i hver enkelt sak

For eksempel:

Sak x/22 - støttes

Sak z/22 – støttes ikke, ønsker avslag/endring som følger:

Saker med uenighet kan avklares på teams-møte (settes opp ved behov).

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 11/22	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 12/22	Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder		
ST 13/22	Orienteringer		
ST 14/22	Klage på avslag om søknad om tiltak på Vessøyveien 105 - Lillenes- Søm LVO	X	2017/6364
ST 15/22	Søknad om mudring på Havsøyveien 40 gnr/bnr 305/151 Arendal- Raet NP		2022/3021
ST 16/22	Revidert søknad om brygge i Flangeborgkilen 214/29- Arendal -Raet NP		2021/3202
ST 17/22	Søknad om flytebrygge på Tromøy kirkevei 138 215/50 - Raet NP		2021/7056
ST 18/22	Søknad om fjerning av luftspenn og dekning av merutgifter - Vessøyveien 101 og 105 - Søm LVO		2022/4386
ST 19/22	Eventuelt		
ST 20/22	Tidsbruk - Møtehonorerar		

ST 11/22 Godkjenning av innkalling og saksliste
ST 12/22 Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder
ST 13/22 Orienteringer

Arkivsaksnr: 2017/6364-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 01.04.2022

U.off. - jf. offl. § 24 1.ledd

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	14/22	13.05.2022

Klage på avslag om søknad om tiltak på Vessøyveien 105 - Lillenes-Søm LVO

Vedlegg:

- 1 Lillenes - Vessøyveien 105 - klage på vedtak om dispensasjon fra verneforskriften - platting, brygge m.m
- 2 Svar på søknad om tiltak på Lillenes Vessøyveien 105 - Søm landskapsvernområde - Grimstad kommune
- 3 Avgjørelse i klagesak - klage på vedtak om avslag på søknad om tiltak på Lillenes - Raet nasjonalpark
- 4 Melding om vedtak. Svar på søknad om dispensasjon og varsel om vedtak om retting av utførte tiltak Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde i Grimstad kommune

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret har vurdert klagen og opprettholder sitt vedtak av 15.09.2021. Nasjonalparkstyret mener at søknaden er behørig behandlet av både Statsforvalteren i Agder (tidligere Fylkesmannen i Aust-Agder) og nasjonalparkstyret tidligere. Nasjonalparkstyret har landet på samme vurdering og avgjørelse som Statsforvalteren i Agder, og mener at det ikke foreligger grunnlag for dispensasjon.

Nasjonalparkstyret kan ikke se at det har fremkommet nye momenter av betydning i saken. Klagen oversendes til Miljødirektoratet.

Saksopplysninger

Sands Advokatfirma DA har sendt inn klage på nasjonalparkstyrets vedtak 15.09.21 vedrørende platting i tre på 11 m² og oppstøping av betongkant i strandsonen på eiendom 57/4 i Grimstad kommune – Vessøyveien 105. Eiendommen er delvis i Raet nasjonalpark og delvis i Søm landskapsvernområde.

Det har tidligere vært innvilget dispensasjon til reparasjon av brygge, oppstøpte trapper og betongplatting med skifer tett på bolig (19.05.17) og gitt avslag til treplatting. Dette vedtaket var likelydende med Statsforvalteren i Agder (daværende Fylkesmannen i Aust-Agder) sitt utsendte vedtak som ble tilbakekalt ettersom Raet nasjonalparkstyre var rett forvaltningsmyndighet.

I etterkant har det vært uenighet om hva som defineres med «Reparasjon av eksisterende brygge». Forvaltningsmyndigheten har lagt til grunn at det kun var ytre del av bukten der betongbrygge og flytebrygge er etablert som menes med «brygge». Det er dette området som er i bruk som båtplass av eier.

Eier har ment at hele den steinsatte kanten fra ytre brygge og inn mot bebyggelse menes med brygge. Betongarbeider ble utført på hele dette strekket, markert med gult på bildet nedenfor. Plattingen er markert med rød pil og ligger på toppen av en kolle med utsyn over området. Ved flere befaringer/besøk i området har det vært plassert ut hagemøbler på plattingen.

Utsendt vedtak fra Raet NPS fra 30.05.17 er vedlagt, det samme er Miljødirektoratet avgjørelse fra klagebehandlingen i 2018 som anmoder styret om en ny behandling av hele saken med utgangspunkt i den utgåtte verneforskriften for området.

Raet nasjonalparkstyre behandlet betongkant og treplatting etter utgått verneforskrift for Hasseltangen Landskapsvernområde 15.09.21 (utsatt på grunn av korona). Vedtaket og klagen er også vedlagt.

Vurdering

Forvaltningen må først ta stilling til hvorvidt klagen er gyldig, og det er satt tre krav jf forvaltningsloven kap 5 §§28-32. Klagen må være fremsatt innen klagefristen som er tre uker fra vedtaket ble utsendt. Videre må klager være en part i saken og klagen må være relevant i forhold til vedtaket.

Klagen er datert. 6.10.21, og vedtaket ble fattet 10.09.21 og utsendt på epost 15.09.21. Forvalter mottok beskjed om at vedtaket ikke var kommet frem med digipost på grunn av eiers utenlands bosted, og sendte vedtaket til Sands Advokatfirma Da og eiers sønn i stedet per epost etter samtykke fra eier. Dette var ca 20.09.21. Klagen anses som mottatt innen fristen.

Klager er part i saken og klagens innhold er relevant i forhold til vedtaket som forvaltningen har fattet. Klagen skal derfor behandles. Klagen er adressert til Nasjonalparkstyret i Raet Nasjonalpark, og dersom den ikke tas til følge vil klagen oversendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Det fremkommer en del vurderinger og det reises også en del nye problemstillinger som i mindre grad er relevante for verneområdeforvaltningen.

Det er opp til forvaltningen å vurdere hvorvidt dette er 1: gyldige argumenter 2: tilstrekkelige argumenter til å omgjøre vedtaket.

Nasjonalparkstyrets avslag er begrunnet med «Styret mener tiltaket er forstyrrende på landskapet og privatiserende».

Det anføres fra klager at

1. Begrunnelsen for vedtaket er mangelfull
2. Det foreligger grunnlag for å gi dispensasjon

Punkt 1 vises til at det er søkt om to ulike tiltak (betongkant og treplattung), mens det i avslaget står «Tiltaket». Styrets avslag har ikke lagt inn vurderinger av Miljødirektoratet vurdering eller forvalters innstilling. Det er ikke vurdert om vilkårene for dispensasjon er til stede, og det er ikke anført om det er foretatt en forsvarlig saksbehandling – for eksempel en befaring.

Punkt 2 viser til at det foreligger argumenter fra Miljødirektoratet og forvalters innstilling som redegjør for at det finnes grunnlag for å gi dispensasjon til begge tiltakene. Klager stiller spørsmålsteget om tiltaket kan være privatiserende all den tid de er utført på privat eiendom.

Forvalter vurderer at det er tydelig at nasjonalparkstyret har ment å gi avslag til både betongkant og treplattung til tross for at det står «tiltaket».

Klager viser til at Miljødirektoratet og forvalter har argumenter som taler for en dispensasjon. I både saksfremlegg og i svar fra Miljødirektoratet fremgår det at saken

drøftes, og at både nedbygging av verneområdet og privatisering er omtalt som tungtveiende argumenter mot en dispensasjon. Styret har under sakens behandling satt seg inn i både Miljødirektoratet og forvalters vurderinger, i tillegg til grunnlaget for å gi dispensasjon slik styret gjør i alle saker som kommer inn til behandling. Dette er imidlertid ikke protokollført i tråd med vanlig forvaltningspraksis.

Klager etterspør en befaring fra styret. I dette tilfellet har forvalter vært ute på flere befaringer sammen med grunneier, flere ganger på egen hånd, samt at SNO og Fylkesmannen var på flere befaringer i 2016-2017. Miljødirektoratet skal også ha vært på befaring i 2017.

Området anses dermed som godt nok befart og styret hadde ikke behov for en ny befaring for å vurdere tiltakene.

Det er en avveining mellom privatlivets fred og allmennhetens tilgang til områder, og særlig vil permanente tiltak (som plattinger og brygger) være særskilt privatiserende og begrense allment friluftsliv. Videre vil møblering forsterke dette. Plattingen ligger langt fra tunet på eiendommen, hvor det er gitt dispensasjon til en betongplatting. Den ligger i det som vil defineres som utmark, og som gjennom friluftsløven skal være tilgjengelig for allmennheten.

Det kan være i eiers interesse å definere steinkanten som bygge, men det finnes ikke grunnlag hverken fra flyfoto eller nyere tids bruk for å si at steinkanten har vært benyttet som brygge. Forvalter støtter derfor tidligere vurderinger om at steinkanten ikke kan defineres som brygge og bli omfattet av tidligere dispensasjon. Det er heller ikke grunnlag for å gi dispensasjon til tiltak på steinkanten.

Tradisjonelt vedlikehold (som ikke er søknadspliktig) ved reparasjon (uten betong) av utrast kan utføres manuelt med stedegen rullestein.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at klagen avslås og sendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Torgarden,
7485 Trondheim

Oslo, 6. oktober 2021
Vår ref.: 59755.
Ansvarlig advokat: Bjørn Stordrange

Sendes kun pr e-post via:

Raet nasjonalparkstyre,
fmavpost@fylkesmannen.no

Deres referanse: 2017/6364-O 432.3 - Klage over vedtak om avslag på søknad om dispensasjon

1 Innledning

SANDS Advokatfirma DA («SANDS») viser til Raet nasjonalparkstyrets vedtak om avslag på søknad om tiltak på Lillenes Vessøyveien 105 – Søm Ivo – i Grimstad kommune som Thomas A. Braathen / Lasse R. Braathen («Braathen») ble underrettet om 15.09.2021.

Vedtaket har følgende ordlyd:

«Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir ikke tillatelse etter verneforskriften til det omsøkte tiltaket».

Begrunnelsen for vedtaket fremgår av saksprotokollen av 10.09.2021 om behandlingen av søknaden:

«Styret mener tiltaket er forstyrrende på landskapet og privatiserende»

Som vi vil komme tilbake til er ordlyden «tiltaket» forvirrende ettersom Braathen har søkt om dispensasjon til å gjennomføre to forskjellige tiltak.

Vi påklager vedtaket på vegne av Braathen. Klagen omhandler vedtaket i sin helhet. Vedtaket ble mottatt den 15. september, og denne klagen er derfor rettidig.

Årsaken til at vedtaket påklages er at Raet nasjonalparkstyre har begått både en prosessuell og en materiell saksbehandlingsfeil. Det vil for det første anføres at Raet nasjonalparkstyrets begrunnelse for avslaget er mangelfull. For det andre anføres det at det foreligger grunnlag for å gi dispensasjon til å gjennomføre de to omtvistede tiltakene.

2 Sakens faktiske side

Braathen utførte de to omtvistede tiltakene sommeren 2016. Opprinnelig ble søknaden om dispensasjon for tiltakene behandlet av Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder. Fylkesmannen trakk senere sitt vedtak tilbake fordi de ikke anså seg for å være kompetente til å treffe avgjørelse i saken.

Raet nasjonalparkstyre behandlet dispensasjonssøknaden den 19.05.2017. Vurderingen deres ble ikke foretatt på selvstendig grunnlag. Istedenfor nøyde Raet nasjonalparkstyre seg med å bruke en argumentasjon som var identisk med Fylkesmannens argumentasjon.

Nasjonalparkstyrets avgjørelse ble påklaget av SANDS den 27.06.2017. Klagen ble avvist av Raet nasjonalparkstyre 04.10.2017. Saken ble deretter tilsendt Miljødirektoratet. Miljødirektoratet fattet sitt vedtak den 27.02.2018. Vedtaket hadde følgende konklusjon:

«1. Vedtak fra Raet nasjonalparkstyre av 19. mai 2017 i sak 21/17 oppheves så langt det gjelder avslag på søknad om dispensasjon for etablering av treterrasse innenfor Søm landskapsvernområde. Saken sendes tilbake til styret for ny behandling.

Vedtaket kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

2. Klagen avvises så langt den gjelder klage på forhåndsvarsel om å pålegge fjerning av treterrassen og av betongpåstøp påført steinsetting innenfor Raet nasjonalpark»

Miljødirektoratet konstaterte at de «ikke (kunne) se at etableringa av plattingen isolert sett er i strid med formålet om å bevare 'et særegent natur- og kulturlandskap... med kvartærgeologiske forekomster». For tiltaket med betongstøpen uttalte Miljødirektoratet at Raet nasjonalparkstyre også måtte ta stilling til dette tiltaket i deres nye vedtak.

Den 12.07.2021 ga nasjonalparkområdets forvalter innstilling i saken. Innstillingen hadde følgende ordlyd:

«Forvalter anbefaler Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde å gi tillatelse til omsøkt tiltak med hjemmel i verneforskriften for Søm landskapsvernområde § 3 fjerde ledd a) med vilkår. Det gis tillatelse til å etablere en platting på 11m², beholde eksisterende betongkant samt feste løse steiner med betong ved behov på bryggekannten.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- *Platting beholdes som utført og kan ikke utvides eller gjerdes inne.*
- *Løse steiner kan løftes forsiktig ut og festes med betong på bakside/underside ved behov*
- *Eksisterende betongdekke på bryggekannten skal ikke fornyes*
- *Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak*
- *Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi*
- *Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt»*

Raet nasjonalparkstyre har, til tross for Miljødirektoratets avgjørelse og forvalterens innstilling i saken, gitt avslag på søknad om dispensasjon for de to tiltakene.

3 Sakens rettslige side

3.1 Mangelfull begrunnelse

Det anføres at Raet nasjonalparkstyrets begrunnelse i vedtaket er mangelfull.

Det følger av Forvaltningsloven § 24 (1) 1.pkt. at «*enkeltvedtak skal grunngis*». Begrunnelsen skal gis «*samtidig med at vedtaket treffes*». Det påligger med andre ord Raet nasjonalparkstyre en begrunnelsesplikt.

Spørsmålet er hvilke krav som stilles til begrunnelsen.

Det følger av fvl. § 25 (2) at «*de faktiske forhold som vedtaket bygger på*» skal nevnes. Et vesentlig formål med begrunnelsesplikten er å sikre den vedtaket gjelder muligheten til å vurdere hvorvidt forvaltningsorganet har ivarettatt den vedtaket gjelder sin rettssikkerhet. Videre er begrunnelsesplikten en viktig mekanisme for å sikre et riktig materielt resultat.

Som vi har redegjort for under punkt 1, er vedtaket utelukkende begrunnet med en setning, som lyder:

«Styret mener tiltaket er forstyrrende på landskapet og privatiserende».

Denne begrunnelsen er mangelfull, av følgende grunner:

- Braathen har søkt om dispensasjon for å gjennomføre to forskjellige tiltak: platting og betongpåstøp. Ut ifra begrunnelsen, herunder ordet «tiltaket» er det ikke mulig å forstå om Raet Nasjonalparkstyret har vurdert søknaden for en av tiltakene, evt hvilket, eller begge.
- Det er ikke mulig å vurdere om styret har vektlagt Miljødirektoratets vurderinger, i hvilken grad, og hvorfor man besluttet å fravike disse
- Det er ikke mulig å vurdere om styret har vektlagt forvalterens innstilling, i hvilken grad, og hvorfor styret besluttet å fravike disse
- Det er ikke mulig å vurdere om styret har vurdert lovens vilkår for å gi dispensasjon, og om disse er anvendt korrekt
- Det er ikke mulig å vurdere om styret har foretatt en forsvarlig saksbehandling, for eksempel om det er foretatt en befaring

Det er ingen tvil om at dette har påvirket vedtakets innhold. Vi vil utdype dette nedenfor.

Som det allerede er vist til har både Miljødirektoratet og forvalteren av nasjonalparken vist til mange sterke argumenter for å gi dispensasjon for begge tiltakene. I Miljødirektoratets avgjørelse heter det at «*den skjønnsmessige vurderinga av om tillatelse bør gis i første omgang blir foretatt av styret*». Videre uttalte Miljødirektoratet at det i *denne* vurderingen er flere argumenter som er relevante.

Raet nasjonalparkstyre har verken adressert Miljødirektoratets avgjørelse eller forvalterens innstilling. De har heller ikke vist at de har foretatt den skjønnsmessige vurderingen som Miljødirektoratet etterspurte.

Derfor er det umulig for Braathen å vite hvorvidt nasjonalparkstyret har foretatt en forsvarlig skjønnsmessig avveining som de er forpliktet til etter nml. § 48 (2). Raet nasjonalparkstyre har heller ikke tatt stilling til hvorfor de mener forvalterens foreslåtte vilkår til dispensasjon ikke avdemper de eventuelle ulempene av tiltakene.

Vi stiller oss også undrende til at Raet nasjonalparkstyre oppgir at tiltaket anses «*privatiserende*» all den tid tiltakene er gjort på privat eiendom.

En annen skjerpene omstendighet i vår sak er at Raet nasjonalparkstyre i sitt opprinnelige vedtak bare viste til den vurderingen fylkesmannen hadde foretatt i saken. Det ga Braathen allerede da grunn til å tvile på om Raet nasjonalparkstyre har tatt sin plikt til å begrunne sine vedtak på tilstrekkelig alvor. Å sikre tilliten til forvaltningen er også et viktig hensyn bak begrunnelsesplikten.

Konklusjonen er at Raet nasjonalparkstyre har gitt en mangelfull begrunnelse for sitt vedtak.

Det følger av fvl. § 41 at vedtaket likevel vil være gyldig «*når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold*». Måten bestemmelsen er bygd opp innebærer at det er Raet nasjonalparkstyre som må bevise at deres mangelfulle begrunnelse ikke har virket bestemmende for vedtakets innhold. Det innebærer også at vedtaket er ugyldig hvis det foreligger «*en ikke helt fjerntliggende mulighet*» for at saksbehandlingsfeilen har virket bestemmende for vedtakets innhold (Hans Petter Graver, *Alminnelig forvaltningsrett*, kapittel 34.3.3, punkt 50).

I denne saken har både Miljødirektoratet og forvalteren påpekt sterke argumenter for at det foreligger adgang til å gi dispensasjon. Raet nasjonalparkstyre har ikke adressert disse argumentene. Det må være lite tvil om at nasjonalparkstyrets konklusjon ville blitt annerledes dersom de hadde hensyntatt Miljødirektoratets avgjørelse og forvalterens innstilling.

Begrunnelsesplikten må sees i sammenheng med retten til kontradiksjon etter fvl. § 16 og utredningsplikten etter fvl. § 17. Når det foreligger brudd på kontradiksjon er det et forhold som normalt vil føre til at vedtaket ugyldiggjøres (Rt. 1965 s. 1215, Jan Fridthjof Bernt, *Kommentar til forvaltningsloven*, note 1053 Rettsdata og Hans Petter Graver, *Alminnelig forvaltningsrett*, kapittel 34.3.3, punkt 53). Nasjonalparkstyre har ikke eksplisitt uttalt at de har vært på befaring i området. Så vidt vi kjenner til er det kun forvalteren som har vært på befaring i området, og forvalterens innstilling var som tidligere nevnt at dispensasjon kunne gis for begge tiltak.

Dersom det er begått flere saksbehandlingsfeil i en sak er det et argument som taler for at vedtaket må kjennes ugyldig (Hans Petter Graver, *Alminnelig forvaltningsrett*, kapittel 34.3.3, punkt 55). I vår sak er den mangelfulle begrunnelsen ekstra kritikkverdig fordi Raet nasjonalparkstyre ikke foretok sin opprinnelige vurdering av vedtaket på selvstendig grunnlag.

Det må dessuten legges vekt på at avslaget om dispensasjon for tiltaket har betydelige konsekvenser for Braathen.

Konklusjonen er at den manglende begrunnelsen har virket bestemmende for vedtakets innhold.

3.2 Generelt om adgangen til å gi dispensasjon

Det følger av naturmangfoldloven (nml.) § 48 (1) at «*forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene*

nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig».

I nml. § 48 (2) fastslås at det i avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet særlig skal legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder, og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted.

Det anføres at vilkårene i nml. § 48 er oppfylt for de to aktuelle tiltakene, og derfor at dispensasjon bør innvilges.

3.2.1 Treterrassen på utsiktspunktet

Miljødirektoratet bemerket at tiltaket er *«et relativt lite tiltak»* da plattingen kun er på 11 m². Videre mente Miljødirektoratet at *«plasseringa er relativt lite framtreddende visuelt»* blant annet fordi den ligger på toppen av en høyde ca. 20 meter nordøst for bygningene på eiendommen. Det ble også bemerket at det ikke var registrert viktige biologiske verdier i området. Miljødirektoratets konklusjon var at de *«ikke (kunne) se at etableringa av plattingen isolert sett er i strid med formålet om å bevare 'et særegent natur- og kulturlandskap... med kvartærgeologiske forekomster'»*. Miljødirektoratet uttalte dessuten at *«på bakgrunn av det svært beskjedne omfanget, og at det ikke kan påvises konkrete skadevirkninger på geologiske verdier eller på naturmangfold, kan vi heller ikke se at terrassen kan sies å påvirke verneverdiene nevneverdig»*.

Miljødirektoratets argumentasjon må selvsagt legges til grunn av nasjonalparkstyret.

Videre bemerkes det at det ikke er sprengt, fjernet eller tilført masser. Plattingen er ikke synlig for omgivelsene med mindre man står på toppen av høyden. Dessuten er den eneste adgangen til høyden (og plattingen) over terrassen som ligger imellom husene. Det er med andre ord ingen naturlig gjennomgang der for utenforstående og har heller aldri vært det.

I utgangspunktet foreligger det derfor adgang til å gi dispensasjon for etablering av treterrasse innenfor Søm landskapsvernområde.

Ordlyden *«kan»* innebærer at dispensasjon ikke gis automatisk selv om grunnvilkårene er oppfylt. Det aktuelle tiltaket er imidlertid av en så bagatellmessig karakter at dispensasjon må gis i dette tilfellet.

3.2.2 Betongstøp langs bryggekannten

Ordlyden *«dersom sikkerhetshensyn (...) gjør det nødvendig»* i nml. § 48 (1) gjør det klart at sikkerheten i området er et viktig argument i vurderingen av om det foreligger grunnlag for å gi dispensasjon. Av Ot.prp.nr. 52 (2008-2009) side 425 fremgår det at det med sikkerhetshensyn blant annet siktes til sikkerhet for liv og helse og sikkerhet mot omfattende og direkte skade på eiendom.

Steinene langs bryggekannten er løse og har ved flere tilfeller rast ut i vannet. Området langs bryggekannten er langgrunn og brukes til bading av familiens barn/barnebarn samt av fastboende barn i området. Når tiltaket ble utført (2016) var familiens barn i alderen 4-12 år. De løse steinene langs kanten representerte en betydelig fare for badende, og da spesielt barn.

Videre fremstår den såkalte betongkanten som litt sandfylling mellom de ytterste farlige steinene, og ikke som en støpt betongkant. Fra sjøen er det dessuten overhodet ikke synlig.

Forvalterens innstilling var at *«løse steiner kan løftes forsiktig ut og festes med betong på bakside/underside ved behov»*. Det må legges betydelig vekt på forvalterens innstilling. Det er også talende i seg selv at Raet nasjonalparkstyre ikke har vist til noen argumenter som taler imot forvalterens innstilling.

Det foreligger derfor grunnlag for å gi dispensasjon for betongpåstøp påført steinsetting innenfor Raet nasjonalpark.

Av Ot.prp.nr. 52 (2008-2009) side 425 fremgår det at sikkerhetshensyn vil gi grunnlag for dispensasjon selv om det vil være i strid med verneformålet og kan påvirke verneverdiene. I vårt tilfelle er det viktige sikkerhetshensyn som gjør seg gjeldende. I tillegg er tiltaket lite inngripende.

Konklusjonen er derfor at det er grunnlag for å gi dispensasjon også for betongpåstøp langs bryggekannten.

4 Avsluttende bemerkninger

På denne bakgrunnen anføres det at vedtaket må kjennes ugyldig fordi Raet nasjonalparkstyre har brutt sin begrunnelsesplikt. Det anføres dessuten at vilkårene for å innvilge dispensasjon iht. nml. § 48 er oppfylt for begge tiltakene.

Vi anmoder derfor Raet nasjonalparkstyre om å omgjøre sitt vedtak om avslag på dispensasjon. Dersom Raet nasjonalparkstyre ikke finner å kunne omgjøre sitt vedtak, bes klagen oversendt Miljødirektoratet på vanlig måte.

Med vennlig hilsen
SANDS Advokatfirma DA

For Ask Bankerud
advokatfullmektig
ask.bankerud@sands.no

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

U.off. - jf. offl. § 24 1.ledd

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2017/6364-0 432.3

Deres ref. «REF»

Dato 15.09.2021

Svar på søknad om tiltak på Lillenes Vessøyveien 105- Søm Ivo - Grimstad kommune

Raet nasjonalparkstyre har behandlet søknaden på styremøtet den 10.9.21. Søknaden er ikke innvilget.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

Mottakere:
SANDS ADVOKATFIRMA DA AVD
HOVEDKONTOR
Lasse. R. Braathen
Thomas A. Braathen
(MOTTAKERLISTE)

Postboks 1829 Vika 0123 OSLO

Kopi til:
Statens Naturoppsyn v/ Arild
Pfaff
Grimstad kommune
Agder politidistrikt
Agder fylkeskommune
(KOPITILTABELL)

Sømsveien 159	4870	FEVIK
Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Postboks 514 Lundsiden	4605	KRISTIANSAND S
Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2017/6364-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 12.07.2021

U.off. - jf. offl. § 24 1.ledd

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	41/21	10.09.2021

Søknad om tiltak på Lillenes Vessøyveien 105- Søm Ivo - Grimstad kommune

Vedlegg:

- 1 Avgjørelse i klagesak - klage på vedtak om avslag på søknad om tiltak på Lillenes - Raet nasjonalpark

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir tillatelse til omsøkt tiltak med hjemmel i verneforskriften for Søm landskapsvernområde § 3 fjerde ledd a) med vilkår. Det gis tillatelse til å etablere en platting på 11m², beholde eksisterende betongkant samt feste løse steiner med betong ved behov på bryggekannten.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

- Platting beholdes som utført og kan ikke utvides eller gjerdes inne.
- Løse steiner kan løftes forsiktig ut og festes med betong på bakside/underside ved behov.
- Eksisterende betongdekke på bryggekannten skal ikke fornyes.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.

- Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi.
- Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksprotokoll i Raet nasjonalparkstyre - 10.09.2021

Styret mener tiltaket er forstyrrende på landskapet og privatiserende. De er kritiske til Miljødirektoratets vurderinger i forrige svarbrev.

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir ikke tillatelse etter verneforskriften til det omsøkte tiltaket.

Saksopplysninger

Lasse Braathen og Thomas Braathen har tidligere fått godkjent tiltak på eiendommen Vessøyveien 105 gnr/bnr 57/4 i Grimstad kommune. Eiendommen var frem til 16.12.16 i Hasseltangen landskapsvernområde, og etter omgjøring av verneområdene ble eiendommen en del av Søm landskapsvernområde fra 16.12.16. Verneområdet forvaltes av Raet nasjonalparkstyre som ble konstituert i april 2017.

Slik saken er gjengitt i vedtak av 19.5.17 (sak 21/17) så har man fått en henvendelse per telefon i juli 2016 om mulige tiltak. Eier ble oppfordret til å søke om disse. Den 8.9.17 stanser SNO pågående aktivitet på eiendommen og tiltak som allerede er utført/ underveis blir søkt ettergodkjent til nasjonalparkstyret.

Den 19.5.17 blir det gitt tillatelse til deler av omsøkt tiltak (reparasjon av eksisterende brygge, betongterrasse med skifer ved husene og to nye betongtrapper i tilknytning til betongterrassen). Det gis ikke tillatelse til terrasse (på toppen av heia bak huset).

Avgjørelsen ble påklaget og styret opprettholdt sitt vedtak 4.10.2017. Miljødirektoratet svarte den 27.2.2018 og opphevet i sitt svar vedtaket om å avslå tillatelse til terrasse og klagen avises vedrørende forhåndsvarsel om fjerning av terrasse og betongstøp.

Styret anmodes om å ta tiltaket terrasse opp til ny behandling og Miljødirektoratet viser til at det fremgår at søker ba om å få behandlet betongstøp, men at dette ikke ble tatt med i styrets behandling av saken.

Miljødirektoratet viser til at omfanget av terrassen er lite og uten inngripende forstyrrelser. Styret bes om å vurdere prejudisielt om tiltaket var lovlig etter forskrift om Hasseltangen landskapsvernområde, men slik forvalter oppfatter svaret skal tiltaket vurderes opp mot verneforskriften for søm landskapsvernområde og naturmangfoldloven § 48.

Det har blitt opprettet en anmeldelse som går uavhengig av saksbehandlingen. Miljødirektoratet vedtak i saken:

1. Vedtak fra Raet nasjonalparkstyre av 19. mai 2017 i sak 21/17 oppheves så langt det gjelder avslag på søknad om dispensasjon for etablering av treterrasse innenfor Søm landskapsvernområde. Saken sendes tilbake til styret for ny behandling. Vedtaket er kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

2. Klagen avvises så langt den gjelder klage på forhåndsvarsel om å pålegge fjerning av treterrasse og av betongpåstøp påført steinsetting innenfor Raet nasjonalpark. Vedtaket om å avvise denne delen av klagen, kan påklages til Klima- og miljødepartementet. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet for forberedende saksbehandling.

Slik forvalter oppfatter saks punkt 2 så avvises klage på forhåndsvarsel om pålegg om fjerning av treterrasse og betongstøp på steinkant, men styret og forvalter har ikke fulgt opp dette med nye vedtak i samråd med Braathen. Braathen har ønsket en ny behandling av søknaden.

Miljødirektoratet presiserer at styret prejudisielt må ta stilling til om tiltaket var lovlig etter forskriften for Hasseltangen landskapsvernområde.

Søknaden omfatter treterrasse på 11 m² som tidligere beskrevet på toppen av berget på Lillenes og en oppstøpt betongkant langs Sømskilen der løse rullestein er festet med sandig betong. Betongen er iblandet betydelig sand, og er nå i prosess med å forvitte. Braathen ønsker å sikre disse steinene med ny påføring av betong.

Skisse over hageanlegget på Lillenes fra forvaltningsplan for Hasseltangen
landskapsvernområde 2011.

Figur 69: Kart over Lillenes fra 1891, tegnet av elev Mikal Aamot. Studer kartet med retning sør oppover. (Naturtype 2)

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Utgått Forskrift om Hasseltangen landskapsvernområde FOR-2006-09-22-1094, avsluttet 16.12.16 ved etablering av Raet landskapsvernområde og Søm landskapsvernområde har følgende om inngrep i verneområdet:

§ 3. Vernebestemmelser

1. Landskapet

1.1 Området er vernet mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av punkt 1.2 og 1.3 i forskriften er det forbud mot inngrep som:

Oppføring og ombygging av bygninger, brygger og andre anlegg, andre varige og midlertidige innretninger, vegbygging, bergverksdrift, graving, påfylling av masse, sprenging, bryting av stein, mineraler eller fossiler, fjerning av større steiner og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, planting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Kulturminner skal beskyttes mot skade og ødeleggelse. Opplistingen er ikke uttømmende.

Fylkesmannen avgjør i tvilstilfelle om et tiltak kan anses å endre eller virke inn på landskapets art eller karakter vesentlig.

1.2 Bestemmelsene i punkt 1.1 er ikke til hinder for:

a) Vedlikehold av bygninger, veger og andre anlegg. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utbygging. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og være tilpasset landskapet.

1.3 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- a) Gjenoppføring av bygninger og anlegg som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- c) Oppføring av nye bygninger og anlegg i tilknytning til landbruk.

Fra forvaltningsplanen for Hasseltangen LVO

Hvorvidt «Parken» på Lillenes som ble anlagt til undervisningsformål ble helt etter Aamots plan, se figur 69, kan vi ikke dokumentere, men de store løvtrærne særlig av eik og bøk og andre vekster som preger området i dag, stammer fra den tiden. Det er også rester av enkelte parkelementer ellers fra den tiden som for eksempel utsiktspunktet på Lillenesheia med anlagt stisystem opp. Av dette ses i dag fester for antageligvis en trapp og et tilrettelagt platå samt noen hageplanter. Utsiktspunktet kan lokaliseres på kartet/parkplanen, men det blir spekulasjoner om hva som ellers har stått i hagebruksskolens anlegg. Det er sterkt ønskelig at de parkelementene som ennå finnes, blir tatt vare på. De store løvtrærne i «Parken», arealet nederst til venstre på kartet, figur 69 omtales under naturtype 5. Kartet fra 1891 og bildet fra 1955 er hentet fra publikasjonen: «Den første hagebruksskolen i Norge» av Torfinn Skard, og det står at hovedbygningen da i 1955 er temmelig uforandret. Bildet fra 2004 bekrefter det samme. Trærne rundt husene og partiet mot Sømskilen, «Parken» er fra hagebruksskolens tid. Dette er nærmere beskrevet under naturtype 5.

Søm landskapsvernområde ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Søm landskapsvernområde i Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.

Formålet med Søm landskapsvernområde fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med Søm landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap for denne delen av Skagerrakkysten med kvartærgeologiske forekomster og den varmekjære floraen som preger landskapet.

§ 3. Vern mot inngrep i landskapet

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området.

Med de unntak som følger av tredje og fjerde ledd er det forbud mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter herunder vegbygging,

oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger(...) påfylling av masse, (...) o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for:

a) Vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

a) Ombygging av, og mindre utvidelser av eksisterende bygninger, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

b) Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.

f) Riving av gamle bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk.

Ombygging, utvidelse og nybygg skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

Etter § 7 i naturmangfoldsloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Forvalter vurderer at tiltakene som er utført ikke kan vurderes som i tillatt etter verneforskrift for Hasseltangen landskapsvernområde. Forvaltningsplanen nevner parkanlegget og at det er sterkt ønskelig at de parkelementene som er igjen blir tatt vare på. Forvalter oppfatter dette som trærne i parken, i tråd med naturtype 5 som omtaltes i samme avsnitt.

Verneforskriften er tydelig på at vernet er gjeldende fra tilstand fra vernetidspunkt (2006) og det vil tilsi at tilstanden skal være som ved etablering ved vernets oppstart med mindre tiltak er gitt åpning for etter verneforskriften. Statsforvalteren (tidligere Fylkesmannen) ble kontaktet og Braathen ble da informert om at tiltakene måtte søkes om.

Da Statsforvalteren senere oppdaget at arbeid med flere tiltak var startet opp, så ble saken anmeldt. Det har i etterkant blitt godkjent betongplattning, betongtrapp og oppstøping av steiner ved brygge. Betongplattning og trapper ble godkjent av Statsforvalteren. Statsforvalteren og Braathen har ulik definisjon av hva som menes med bryggekant; Statsforvalteren har ment kun området ved oppstøpt betongbrygge og Braathen har ment hele bryggekanten inn mot dyrket mark som skal ha vært den tidligere festeplassen for båter.

Braathen søker nå om tiltaket platting og oppstøping av bryggekant, begge deler utført i 2016. Forvalter har vært på befaring på eiendommen sammen med Braathen i juli 2021. Betongen er i stor grad i ferd med å forvitne grunnet stor andel sand.

Det er forvalters vurdering at oppstøping med betong er søknadspliktig og går ut over vanlig vedlikehold. De oppstøpte steinene har ikke vært festet med betong tidligere, og benyttes per dags dato ikke til adkomst eller feste av båter. Braathen ønsker å feste dem for at ikke utrasing skal skade mennesker og bryggekannten erodere.

Treterrassen er av Miljødirektoratet vurdert å ha lite omfang, liten påvirkning på landskapet og ikke ha negativ påvirkning på verneverdiene. Forvalter mener tiltaket vil være privatiserende, men ettersom terrassen er ca 20 meter (luftlinje) fra oppholdsarealet i betong utenfor huset, vil dette nok anses som privat sone uavhengig av treterrasse. Forvalter kan ikke se at en treterrasse i impregnert tre kan likestilles med tilbakeføring av det parkanlegget som etter sigende skal ha hatt en balkong eller lysthus på toppen, men støtter seg ellers på Miljødirektoratets vurdering.

I lys av at området er i Søm landskapsvernområde med et mindre strengt vern enn nasjonalparken, og at tiltakene kan behandles etter verneforskriften §3 fjerde ledd a).

Verneverdiene i dette området er godt dokumentert gjennom to verneprosesser. Videre beslutninger bygger på informasjon hentet fra utredningsrapporter fra verneprosessene, utkastet til forvaltningsplan som fulgte vernevedtaket, naturbase samt kunnskap gjennom forvaltning av Hasseltangen lvo siden år 2006 (nml. § 8).

Føre-var-prinsippet (nml. § 9) tillegges derfor liten vekt i vurderingen.

Forvaltningsplanens retningslinjer for tiltak er bl.a. laget for å sikre kontroll med samlet belastning fra en bit for bit utbygging i nasjonalparken. Utkastet til forvaltningsplan, som fulgte nasjonalparkvernevedtaket, skal være retningsgivende for bruken av unntaksbestemmelsene i verneforskriften som viser til forvaltningsplanen. Avvik fra disse vil på sikt føre til en uønsket nedbygging og degradering av verneverdiene, og en stor samlet belastning på verneverdiene (nml. § 10). Omsøkt tiltak anses i dette tilfellet, som i tråd med prinsippet om å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml. § 12).

Nml. § 11 synes mindre vesentlig for vurderingene av dispensasjonsspørsmålet i denne saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde å gi tillatelse til omsøkt tiltak med hjemmel i verneforskriften for Søm landskapsvernområde § 3 fjerde ledd a) med vilkår.

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA
v/advokat Bjørn Stordrange
Postboks 1829 Vika
0123 OSLO

Trondheim, 27.02.2018

Deres ref.:
3540925.1-141242 APOELI/APOELI

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/11263

Saksbehandler:
Pål Foss Digre

Avgjørelse i klagesak - klage på vedtak om avslag på søknad tiltak på Lillenes - Raet nasjonalpark

Miljødirektoratet viser til oversendelse fra Raet Nasjonalparkstyre av 14. oktober 2017 vedrørende klage fra advokat Stordrange på nasjonalparkstyret sin avgjørelse av 19. mai 2017.

Bakgrunnen for saken

I e-post av 9. september 2016 søkte Thomas A. Braathen på vegne av Lasse R. Braathen om en rekke tiltak på eiendommen gnr. 57 bnr. 4 i Grimstad kommune. Blant tiltakene som ble omsøkt var "bryggereparasjon", herunder "å mure fast en rekke steiner på utsiden og langs innsiden av bryggen", og "en treterrasse".

Bakgrunnen for søknaden var, så vidt vi forstår, at Lasse R. Braaten i juli 2016 tok kontakt med Fylkesmannen i forbindelse med at han ønsket å gjennomføre tiltak på sin eiendom, som da lå innenfor Hasseltangen landskapsvernområde. Representant fra Fylkesmannen deltok deretter på befarings 22. juli 2016. Det er gitt litt avvikende beskrivelser av hva representanten ga uttrykk for om lovligheten av tiltakene ved befarings. Vi forstår det imidlertid slik at det er enighet om at han ga uttrykk for at det uansett burde sendes en søknad slik at Fylkesmannen kunne ta mer formelt stilling til tiltakene.

8. september 2016 oppdaget Statens naturoppsyn at det var igangsatt betongarbeider på eiendommen. Thomas A. Braaten ga en beskrivelse av hvilke tiltak som skulle gjennomføres, herunder framkom det at den steinsatte kanten rundt brygga skulle rettes opp og forsterkes med betong. Fylkesmannen formidlet gjennom naturoppsynet at tiltakene kunne fullføres og at betongbilen, som da var ved husene, kunne kjøre ut til brygga.

Som nevnt over ble det deretter sendt inn søknad om dispensasjon 9. september 2016.

Statens naturoppsyn og Fylkesmannen gjennomførte ny befarings 17. oktober 2016. Det ble da observert at den steinsatte kanten langs sjøkanten fra brygga og mot husene var påført betong i en strekning på 45 meter. Det ble videre oppdaget at den omsøkte treterrassen allerede var etablert.

Ved kgl.res. 16. desember 2016 ble forskrift om Hasseltangen landskapsvernområde opphevet. Samtidig ble det fastsatt nye forskrifter om Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Deler av eiendommen som tidligere lå innenfor Hasseltangen landskapsvernområde, ble ved vernevedtaket inkludert i den nyopprettede Raet nasjonalpark. De delene som ikke ble inkludert i nasjonalparken, ble inkludert i Søm landskapsvernområde. Ved Miljødirektoratets delegering av 8. mars 2017 ble forvaltningsmyndigheten for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde lagt til Raet nasjonalparkstyre, med virkning fra den dagen styret konstituerer seg. Konstituerende møte fant sted 6. april 2017.

Dispensasjonssøknaden ble først behandlet av Fylkesmannen i Aust og Vest- Agder den 18. april 2017. Ved behandlinga la Fylkesmannen til grunn at tiltakene skulle vurderes opp mot verneforskriftene for Søm landskapsvernområde og Raet nasjonalpark. Fylkesmannen ga i vedtaket dispensasjon til reparasjon av eksisterende brygge, etablering av ny betongterrasse og etablering av to nye betongtrapper. Det ble gitt avslag på søknad om etablering av treterrasse. Fylkesmannen la til grunn at etableringa er i strid med verneformålet og påvirker verneverdiene nevneverdig, og at det derfor ikke er adgang etter naturmangfoldloven § 48 til å gi dispensasjon.

Fylkesmannen varslet samtidig om mulig pålegg om retting etter naturmangfoldloven § 69. Varaset gjaldt fjerning av treterrassen tilbakeføring av steinsetting mot sjøen som over en strekning på 45 meter er påført betong. Fylkesmannen la til grunn at det sistnevnte tiltaket ikke var omfattet av søknaden.

Ved brev fra advokat Stordrange av 8. mai 2017 ble Fylkesmannens vedtak om å avslå å dispensasjon for etablering av treterrasse påklaget. Det blir i klagen prinsipalt anført at tiltakene må anses som vedlikehold og at de dermed var lovlige etter verneforskriften for Hasseltangen landskapsvernområde. Det kreves dermed ikke dispensasjon. Subsidiært blir det anført at det bør gis dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. Det blir i den anledning presisert at påføringa av betong langs steinsettinga var omfattet av søknadens punkt "om å mure fast en rekke steiner på utsiden og langs innsiden av bryggen".

Fylkesmannen opphevet deretter vedtaket sitt i brev av 10. juni 2017, da de mente at de ikke var kompetente til å fatte vedtaket etter at styret for Raet ble konstituert 6. april 2017.

Styret for Raet Nasjonalpark behandlet søknaden i møte 19. mai der det ble gitt dispensasjon til reparasjon av eksisterende brygge, etablering av ny betongterrasse og etablering av to nye betongtrapper. Det ble gitt avslag på søknad om etablering av treterrasse. Videre varsler styret at det vil vurdere å pålegge retting når det gjelder treterrassen og påføring av betong langs steinsettinga. Begrunnelsen for styrets vedtak er identisk med Fylkesmannens vedtak. Det blir herunder lagt til grunn at saken skal behandles etter verneforskriftene for Søm landskapsvernområde og Raet nasjonalpark.

Klagen

På vegne av Lasse R. Braathen påklaget advokat Stordrange styrets vedtak i brev av 27. juni.

I klagen vises det til at styrets vedtak tilsvarer vedtaket som ble truffet av Fylkesmannen og det stilles spørsmål til om søknaden er vurdert av styret på et selvstendig grunnlag. De anførsler som ble stilt i klagen på Fylkesmannens vedtak er heller ikke kommentert i styrets vedtak.

Når det gjelder varsel om mulig retting av de tiltak som det ikke er gitt dispensasjon til, så er det uriktig lagt til grunn at betongkanten ikke er omsøkt eller omfattet av dispensasjonssøknaden.

Advokat Stordrange mener at treterrassen, samt betongkanten langs brygga er lovlige i tråd med lov og verneforskrift og at dispensasjon ikke er nødvendig. Subsidiært anføres det at begge tiltak er omfattet av dispensasjonssøknaden og at dispensasjon må gis. I den forbindelse vises det til Fylkesmannens kjennskap til tiltakene underveis i prosessen, samt godkjennelse i forkant av den formelle søknaden.

I brev av 8. mai viser advokat Stordrange til at det 1891 var etablert et tilrettelagt parkanlegg på eiendommen, noe som også fremgår av forvaltningsplanen på side 64-65. Da eiendommen ble overtatt av Braathen på 1980- tallet sto det igjen kun råttent treverk og rustent jernskrap på det samme området. Det har hele tiden vært et ønske om å rehabilitere anlegget på et senere tidspunkt. Stordrange viser med bakgrunn i dette at etableringen av treterrassen ikke er å anse som etablering eller bygging av ny terrasse, men rehabilitering. Treterrassen faller dermed inn under forskriften § 3 punkt 1.2 bokstav a.

Videre anføres det at det er Fylkesmannen som har kompetanse til å treffe vedtak i saken da Raet Nasjonalpark ble opprettet ved forskrift i kraft fra 16. desember 2016. Søknaden er datert 9. september 2016. Tidspunktet søknaden ble innsendt var eiendommen følgelig omfattet av tidligere verneplan for Hasseltangen landskapsvernområde. Søknaden skulle således vært behandlet etter forskrift for Hasseltangen landskapsvernområde, og ikke Raet Nasjonalpark. Vurderingen etter disse forskriftene kan bli ulik.

Styret sin vurdering av klagen

Styret behandlet klagen i møte 4. oktober, men fant ikke grunn til å imøtekomme klagen. Saken er derfor oversendt Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Miljødirektoratets vurdering

Etter forvaltningsloven § 28 kan enkeltvedtak påklages av parter. Braathen er part i saken. Klagen gjelder så vidt vi forstår både vedtaket om å nekte å gi dispensasjon for etablering av treterrassen og varselet om pålegg om å fjerne treterrassen og betongpåstøp på steinsetting. Rent formelt er det imidlertid per i dag kun fattet vedtak om å avslå dispensasjon for bygging av treterrassen. I den grad klagen også gjelder forhåndsvarslene, må denne delen av klagen dermed avvises.

Slik saken står for Miljødirektoratet gjelder den da for det første spørsmålet om etableringa av treterrassen var i forbudt. Dersom etableringa i utgangspunktet var forbudt, blir neste spørsmål om dispensasjon i tilfelle kan og bør gis. Treterrassen ligger i dag innenfor Søm landskapsvernområde. Ved avgjørelsen av saken må det i utgangspunktet for hvert enkelt av spørsmålene foran tas stilling til om spørsmålet må avgjøres etter regelverket som gjelder for Søm landskapsvernområde i dag, eller for regelverket som gjaldt for Hasseltangen landskapsvernområde da tiltaket ble gjennomført.

Var tiltaket i utgangspunktet forbudt?

Miljødirektoratet legger til grunn at det følger av grunnleggende prinsipper i norsk rett, at spørsmålet om ei handling rammes av et forbud eller ikke må avgjøres ut i fra rettsstilstanden på det tidspunktet handlinga blir foretatt. Ut i fra sakens dokumenter forstår vi det slik at treterrassen ble etablert seinsommeren/høsten 2016. Spørsmålet om tiltaket var forbudt, må dermed avgjøres ut i fra regelverket som gjaldt for Hasseltangen landskapsvernområde på dette tidspunktet.

Slik naturmangfoldloven § 36 andre ledd lyder etter endring i 2013, må det i et landskapsvernområde ikke settes i verk tiltak som alene eller sammen med andre tiltak kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Det er altså ikke avgjørende om enkelte tiltaket i seg selv kan sies å endre landskapet eller ikke. Det framgår videre i § 36 andre ledd at verneforskriften for det enkelte området kan gi regler for hva som skal anses å kunne endre landskapets særpreg eller karakter vesentlig.

Verneforskriften for Hasseltangen landskapsvernområde § 3 punkt 1.1 inneholder en ikke uttømmende liste over tiltak som skal anses å rammes av forbudet mot vesentlige endringer. Lista inneholder blant annet punktene "oppføring og ombygging av bygninger, brygger og andre anlegg [og] andre varige og midlertidige innretninger". Vi legger til grunn at en treterrasse må regnes som en varig innretning. Etablering av en treterrasse er dermed regnet som et tiltak som alene eller sammen med andre tiltak kan endre landskapets karakter vesentlig, og er rammes dermed av forbudet i § 3 punkt 1.1.

Etter § 3 punkt 1.2 bokstav a er bestemmelsene i punkt 1.1 likevel ikke til hinder for "vedlikehold av bygninger, veger og andre anlegg. Vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og være tilpasset landskapet". Miljødirektoratet legger til grunn at begrepet "vedlikehold" etter en normal språklig forståelse sikter til tiltak som skal til for å opprettholde en eiendels tilstand. Begrepet omfatter imidlertid ikke det å gjenskape noe som er gått tapt, og heller ikke det å heve standarden utover den standarden gjenstanden tidligere har hatt. Skillet mellom disse typetilfellene framgår også i verneforskriften for Hasseltangen landskapsvernområde, der det skilles mellom "vedlikehold", "gjenoppføring" og "ombygging".

I følge klagen sto det da Braathen overtok eiendommen på 1980-tallet kun igjen råttent treverk og rustent jernskrap på området der treterrassen ligger. Vi legger da til grunn at den treterrassen som tidligere har ligget på stedet var gått tapt, og at reetableringa da ikke kan anses som "vedlikehold" i verneforskriftens forstand. Vi finner da ikke grunn til å gå nærmere inn på om terrassen kan sies å være utformet "i tråd med lokal byggeskikk" og "tilpasset landskapet".

Etableringa av treterrassen var dermed i utgangspunktet forbudt, da den skjedde.

Dispensasjon - hvem var rett myndighet til å behandle søknaden?

Hvilken myndighet Raet nasjonalparkstyre har følger av vedtektene for Raet nasjonalparkstyre. Det følger innledningsvis av vedtektene at de gjelder fra 6. april 2017. Det framgår videre av punkt 8.3 at styret har myndighet til å fatte vedtak etter verneforskriftene det forvalter. Sett i sammenheng tilsier dermed ordlyden at styret fra 6. april 2017 har myndighet til å fatte vedtak etter verneforskriften for Søm landskapsvernområde. Vedtektene angir ingen begrensninger i styrets

myndighet knyttet til søknader som er kommet inn før vedtektene trådte i kraft, og vi kan da vanskelig se at styret ikke skal ha myndighet til å fatte vedtak i slike saker.

Hvilke forskrifter styret har ansvar for framgår imidlertid av vedtektene punkt 2, jf. punkt 3, at har styret har forvaltningsmyndighet for myndighet for områdene Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Styret har imidlertid ikke myndighet etter forskriften for Hasseltangen landskapsvernområde. Spørsmålet om hvilken forskrift søknaden skal behandles etter blir da avgjørende for spørsmålet om hvem som er rett myndighet til å behandle søknaden.

Miljødirektoratet legger til grunn at utgangspunktet i norsk rett er at et vedtak ikke kan hjemles i en rettsregel som er opphevet. Med mindre det finnes særlig grunnlag for noe annet, må dermed en dispensasjonssøknad behandles etter regelverket som gjelder på vedtakstidspunktet. Vi kan ikke se at naturmangfoldloven eller de relevante forskriftene gjør noe unntak fra dette utgangspunktet. Tvert inneholder naturmangfoldloven § 44 en regel om at et forslag om vern skal få virkning for søknader om tillatelser allerede *før* endelig vernevedtak; alle forvaltningsorganer skal etter at kunngjøring av verneforslaget er foretatt "uten videre" avslå søknader om tillatelser innenfor det foreslåtte området. Tillatelse kan bare gis dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning for forslaget.

I den foreliggende saken er imidlertid tiltaket allerede gjennomført og spørsmålet blir om dette skal ha betydning for valg av regelverk. Hensynet bak dispensasjonsordninger tilsier i utgangspunktet at søknaden skal sendes før tiltaket gjennomføres. Det er likevel innenfor enkelte rettsområder i praksis godtatt at det sendes søknad om ettergodkjenning av allerede gjennomførte tiltak. Begrunnelsen for dette synes å være at samfunnsøkonomisk perspektiv er lite hensiktsmessig å pålegge tilbakeføring for deretter å tillate gjenetablering av det samme tiltaket. En logisk følge av denne begrunnelsen er imidlertid at en ved behandlinga tar utgangspunkt i reglene som ville ha regulert gjenetableringa, det vil si reglene på vedtakstidspunktet. Dette er også praksis ved søknader om ettergodkjenning etter plan- og bygningsloven, se Pedersen m. fl.: *Plan og bygningsrett*, del 2, 2. utg. 2011, s. 608. Vi legger dermed til grunn at dispensasjonssøknaden skal behandles etter verneforskriften for Søm landskapsvernområde. Raet nasjonalparkstyre er dermed rett forvaltningsmyndighet. Vi kan dermed ikke se at vedtaket er ugyldig som følge av personelle kompetansemangler, slik det er anført i klagen.

Kan og bør dispensasjon gis.

Verneforskriften for Søm landskapsvernområde inneholder ikke spesifiserte dispensasjonshjemler som er aktuelle i saken. Spørsmålet om dispensasjon kan og bør gis må dermed vurderes etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 første alternativ, slik styret har gjort.

Etter bestemmelsen kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon dersom det ikke er i strid med verneformålet eller vil påvirke verneverdiene nevneverdig.

Styret har begrunnet avslaget med at tiltaket vurderes å være "i strid med verneformålet slik at det påvirker verneverdiene nevneverdig" og at tillatelse dermed ikke kan gis. Dette begrunnes med at terrassen påvirker natur- og kulturlandskapet negativt, både visuelt og biologisk. Styret viser også til at plattingen ikke ligger i direkte tilknytning til tunet på eiendommen.

Miljødirektoratet vil bemerke at vi ut i fra sakens dokumenter forstår det slik at det er snakk om en platting på 11 m². Det er dermed snakk om et relativt lite tiltak. Plattingen ligger i ei forsenkning på toppen av en høyde ca. 20 meter nordøst for bygningene på eiendommen. Vi legger til grunn at plasseringa er relativt lite framtreddende visuelt. Det er ikke registrert viktige biologiske verdier i området i Naturbase. Ut i fra bildene i saken, legger vi til grunn at terrassen i stor grad er lagt på nakent berg og uten gravearbeider eller hogging av trær.

Slik vi vurderer saken, kan vi ikke se at etableringa av plattingen isolert sett er i strid med formålet om å bevare "et særegent natur- og kulturlandskap ... med kvartærgeologiske forekomster". På bakgrunn av det svært beskjedne omfanget, og at det ikke kan påvises konkrete skadevirkninger på geologiske verdier eller på naturmangfold, kan vi heller ikke se at terrassen kan sies å påvirke verneverdiene nevneverdig.

Når det av lovens ordlyd fremgår at forvaltningsmyndigheten *kan* gjøre unntak fra vernevedtaket, ligger det imidlertid i dette at tiltakshaver ikke har *krav* på å få dispensasjon selv om tiltaket ikke strider mot formålet med vernevedtaket og heller ikke påvirker verneverdiene. Dersom disse to vilkårene er oppfylt, skal det foretas en skjønnsmessig vurdering av om tiltaket *bør* tillates, der fordelene for tiltakshaver veies opp mot eventuelle ulemper for naturmangfoldet. I *denne* vurderinga kan det som et av flere momenter tas hensyn til om en tillatelse bidrar til at verneområdet bygges ned bit for bit, ved at den kan gi et press for å gi lignende tillatelser i framtida. Det er videre understreket i forarbeidene at bestemmelsen er en sikkerhetsventil som i første rekke skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I dette ligger det at lista for å gi dispensasjoner fra forbudene i verneforskriften, bør ligge høyt.

Miljødirektoratet finner det riktigst at den skjønnsmessige vurderinga av om tillatelse bør gis i første omgang blir foretatt av styret. Vi opphever derfor vedtaket så langt det gjelder avslag på å gi dispensasjon for etablering av treterrassen og sende saken tilbake til styret for ny behandling.

Som det framgår over er det per i dag ikke fattet vedtak om det gis dispensasjon til betongpåstøpen eller ikke. Vi finner ikke grunn til å gå nærmere inn på denne delen av saken utover å påpeke at vi i lys av presiseringene i klagene finner det klart at Braathen i alle fall har *ment* å søke om dispensasjon for også dette tiltaket, og at søknaden dermed må behandles. Styret må dermed ta stilling også til denne delen av saken. Ved behandlinga må styret prejudisielt ta stilling til om tiltaket var lovlig etter forskriften om Hasseltangen landskapsvernområde, da det ble gjennomført.

I henhold til det ovennevnte fatter Miljødirektoratet følgende

Vedtak

1. Vedtak fra Raet nasjonalparkstyre av 19. mai 2017 i sak 21/17 oppheves så langt det gjelder avslag på søknad om dispensasjon for etablering av treterrasse innenfor Søm landskapsvernområde. Saken sendes tilbake til styret for ny behandling.

Vedtaket er kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

2. Klagen avvises så langt den gjelder klage på forhåndsvarsel om å pålegge fjerning av treterrassen og av betongpåstøp påført steinsetting innenfor Raet nasjonalpark.

Vedtaket om å avvise denne delen av klagen, kan påklages til Klima- og miljødepartementet. En eventuell klage sendes til Miljødirektoratet for forberedende saksbehandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Olav Nord-Varhaug
seksjonsleder

Pål Foss Digre
seniorrådgiver

Kopi til:

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

Thomas A. Braathen

Saksbehandler Katrine Skajaa Gunnarsli

Vår ref. 2016/13891-0 432.2

Deres ref.

Dato 30.05.2017

Melding om vedtak. Svar på søknad om dispensasjon, samt varsel om vedtak om retting av utførte tiltak Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde i Grimstad kommune

Nasjonalparkstyret for Raet behandlet saken i møte den 19.5.2017, sak 21/17. Saksfremstilling og vedtak oversendes med dette. Vedtaket er likelydende det vedtak Fylkesmannen fattet den 18.4.2017.

Dersom vi ikke hører annet vil deres klage datert 8.5.2017 på Fylkesmannens vedtak av 18.4.2017, bli gjort gjeldene for aktuelt vedtak i nasjonalparkstyret. Klagen vil bli forberedt til neste styremøte som er berammet til 20. september.

Det gis med det nye vedtaket imidlertid også ny klageadgang med frist tre uker. En ny eller endret klage kan sendes inn innen denne frist, men er som nevnt over, ikke påkrevd.

Informasjon om klagerett

Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen tre uker fra meldingen om vedtaket er mottatt, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28. En eventuell klage skal fremsettes skriftlig og sendes til Nasjonalparkstyret for Raet. Miljødirektoratet er klageinstans. Parter har med visse unntak rett til innsyn i dokumentene i saken, jf. fvl. §§ 18 og 19.

Med hilsen

Katrine Skajaa Gunnarsli
Sekretariatet for Raet nasjonalparkstyre

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Statens Naturoppsyn v/ Arild Pfaff

Postboks 788 Stoa
Sømsveien 159

4809 ARENDAL
4870 FEVIK

Grimstad kommune

Postboks 123

4891 GRIMSTAD

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2016/13891-4
Saksbehandler: Aslak Gotehus
Dato: 04.05.2017

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Nasjonalparkstyret for Raet	21/17	19.5.2017

Svar på søknad om dispensasjon og varsel om vedtak om retting av utførte tiltak på gnr/bnr 57/4 i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde i Grimstad kommune

Sekretariatets innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde fatter, med hjemmel i naturmangfoldloven § 48, følgende vedtak:

Thomas A. Braathen, på vegne av Lasse R. Braathen, gis dispensasjon for følgende tiltak på gnr/bnr 57/4 i Grimstad kommune som beskrevet i søknaden:

- Reparasjon av eksisterende brygge
- Etablering av ny betongterrasse med skifer ved husene
- Etablering av to nye betongtrapper i tilknytning til betongterrassen

Nasjonalparkstyret avslår søknad om etablering av treterrasse.

Forhåndsvarsel om pålegg etter nml. § 69

Nasjonalparkstyret varslar om pålegg om retting av aktuelle forhold, jf. nml. § 69. Pålegget omfatter fjerning av treterrasse og tilbakeføring av området, samt mulig retting og tilbakeføring av steinsatt kant mellom brygge og gårdstun.

Tiltakshaver gis anledning til å uttale seg i sakens anledning, med frist på tre uker.

Saksprotokoll i Raet nasjonalparkstyre - 19.05.2017

Vedtak

Sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Behandling

Sekretariatet opplyste i møtet at vedtaket fra Fylkesmannen datert 12.4.2017 (ugyldig vedtak) nå er påklaget. Saksfremlegget var allerede forberedt og sekretariatet har ikke hatt anledning til å se på eventuelle tilleggsopplysninger i klagen før styremøtet. Styret kan velge å utsette saken og ta ev. nye opplysninger i klagen med i behandlingen av saken, eller styret kan behandle søknaden med sekretariatets vurdering og innstilling lagt til grunn slik den framgår av møteinnkallingen. Det forventes at søker vil la klagen bli gjeldene også for styrets eventuelle vedtak, hvorpå saken kan forberedes og klagebehandles i neste styremøte.

Bakgrunn

Fylkesmannen fattet vedtak ved en inkurie vedtak likelydende sekretariatets innstilling datert 18.4.2017. Vedtaket er ikke gyldig da forvaltningsmyndighet for verneområdet formelt var overført til nasjonalparkstyret ble konstituert den 6.4.2017. Nasjonalparkstyret må behandle saken på nytt.

Søknaden

Grunneier og tiltakshaver, Lasse Roger Braathen, tok i juli 2016 kontakt med Fylkesmannen i forbindelse med at han ønsket å få gjennomført flere tiltak på sin eiendom. Den 22.07.16 stilte Fylkesmannens miljøvernaveiding på befaring med Braathen for å se nærmere på eiendommen. Braathen la da frem planer om å legge betong på den halvdelen av brygga som ikke hadde dette fra før. I tillegg ville han forsterke bryggekannten på utsiden, mot Sømshilen, med betong for å hindre utrasing av stein. Videre uttrykte Braathen at han ønsket å lage en platting mellom husene på eiendommen, på et areal som allerede var etablert plen. Fylkesmannen gav signaler om at dette trolig var tiltak som kunne tillates, men at det var rett å avklare dette gjennom søknad. Det ble presisert at tiltakshaver heller burde søke en gang for mye enn en gang for lite, hvis han var i tvil om tiltak var søknadspliktige eller ikke.

Etter dette hørte ikke Fylkesmannen mer før Statens naturoppsyn (SNO) tok kontakt per telefon 08.09.16. SNO hadde da registrert pågående arbeid ute på brygga på Braathens eiendom, og ringte Fylkesmannens miljøvernaveiding for å avklare om det var gitt dispensasjon for tiltakene. På det tidspunkt lå det blant annet en relativt stor haug med sand

og en blandemaskin ved brygga. Fylkesmannen ba SNO undersøke forholdet nærmere. Tiltakshaver, representert ved sønnen Thomas A. Braathen, forklarte SNO på stedet at det skulle støpes platting ved husene samt legges betongdekke på den delen av brygga som ikke hadde det fra før. I tillegg skulle den steinsatte kanten rundt brygga rettes opp og forsterkes med betong. I ny telefonsamtale formidlet da Fylkesmannen, gjennom SNO, at tiltakene kunne fullføres og at betongbilen som da var ved husene kunne kjøre ut til brygga, men at det måtte sendes søknad om ettergodkjenning.

Thomas A. Braathen, på vegne av hjemmelshaver Lasse R. Braathen, sendte 09.09.16 søknad til Fylkesmannen om ettergodkjenning av følgende tiltak:

1. Bryggereparasjon, ved å støpe betongdekke på den halvdelen av brygga som ikke allerede hadde dette. Det ble søkt om et dekke på ca. 30 m². I tillegg ble det søkt om å mure fast steiner på utsiden og langs innsiden av bryggen for å hindre utrasing av stein.
2. Etablering av terrasse ved husene, i form av betongdekke med skifer, på allerede etablert plen. Arealet utgjør ca. 60 m².
3. Støping av to trapper i tilknytning til terrassen, for å erstatte tidligere trapp og sti.
4. Etablering av terrasse av tre på en topp ovenfor husene. Arealet utgjør ca. 11 m².
5. Rydding av underskog i kulturlandskap.

Tiltak 1- 4 nevnt over, var allerede gjennomført da søknaden ble sendt inn.

I forbindelse med behandling av søknaden om ettergodkjenning, var SNO og Fylkesmannens miljøvernaveiding på ny befaring av eiendommen 17.10.16. I tillegg til bryggereparasjonen og betongplattingen mellom husene som hadde blitt presentert for Fylkesmannen 22.07.16 og 08.09.16, var det utført ytterligere tiltak som ikke var nevnt for forvaltningsmyndigheten før de ble gjennomført:

- a. Fra brygga og langs sjøkanten mot husene, var det påført betong i og på den steinsatte kanten mot sjøen over en strekning på ca. 45 meter.
- b. Mellom husene var det støpt én trapp i betong opp til betongplattingen og én trapp fra plattingen oppover i terrenget.
- c. På toppen ovenfor husene var det anlagt en treplatting i terrenget.

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder anmeldte de aktuelle forhold til politiet 04.12.16.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Eiendommen inngår i Søm landskapsvernområde og Raet nasjonalpark som ble vernet ved kgl.res. av 16. desember 2016. For verneområdene gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Aust-Agder*, FOR-2016-12-16 nr. 1632 og *Forskrift om vern av Søm landskapsvernområde, Grimstad kommune, Aust-Agder*, FOR-2016-12-16 nr. 1633 (verneforskriftene). Tiltakene ligger er hovedsakelig omfattet av bestemmelsene for Søm landskapsvernområde, men berører også Raet nasjonalpark.

Formålet med Søm landskapsvernområde fremgår av verneforskriften § 1:

Formålet med Søm landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap for denne delen av Skagerrakkysten med kvartærgeologiske forekomster og den varmekjære floraen som preger landskapet.

Verneforskriften § 3 første ledd lyder:

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området.

Med de unntak som følger av verneforskriften er det forbud mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, graving, påfylling av masse, bakkeplanering m.m.

Bestemmelsene er ikke til hinder for vedlikehold av bygninger, anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet, jf. verneforskriften § 3 tredje ledd bokstav a.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø.(...)

Verneforskriften § 3 første ledd lyder:

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, og det er angitt en rekke konkrete tiltak som ikke er tillatt i verneområdet. Det er bl.a. forbud mot oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg og andre innretninger (...).

Bestemmelsene er ikke til hinder for vedlikehold av bygninger, brygger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring, jf. verneforskriften § 3 tredje ledd bokstav a. Her er videre angitt at vedlikehold skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.

Etter nasjonalparkstyrets vurdering, omfattes ikke tiltakene av de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriftene. Søknaden vil derfor bli vurdert etter naturmangfoldloven § 48.

Etter § 7 i naturmangfoldloven skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer når forvaltningsmyndigheten fattet vedtak som berører natur.

Vurdering av saken

Verneverdiene i dette området er godt dokumentert gjennom verneprosesser, naturdatabaser, og forvaltning av tidligere Hasseltangen landskapsvernområde. Området er også besøkt i forbindelse med de omsøkte tiltakene. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold og effekter av omsøkte tiltak, jf. nml. § 8, anses på bakgrunn av dette som tilfredsstillende, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor liten vekt i vurderingen. Nasjonalparkstyret vurderer at nml. § 11 (kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver) skal komme til anvendelse i saken og at tiltakshaver må utbedre skader som er utført på naturmangfoldet. Siden tiltakene allerede er utført, er prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder lite relevant (§ 12).

Dispensasjonssøknaden omfatter fem tiltak:

Reparasjon av eksisterende brygge

Etter vår vurdering er ikke dette tiltaket å anse som vedlikehold, og det er derfor søknadspliktig. Tiltaket har liten innvirkning på natur- og kulturlandskapet, og kvartærgeologiske forekomster og biologiske verdier blir ikke nevneverdig berørt. Halve arealet har hatt betongdekke fra før, og resterende areal har vært grusdekt. Vurdering av økosystemtilnærming og samlet belastning (nml. § 10) tilsier heller ikke at tiltaket ikke kan tillates.

Tiltaket vurderes ikke å være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig, og nasjonalparkstyret mener det kan gis dispensasjon for bryggereparasjonene som er gjort.

Nasjonalparkstyret understreker at denne dispensasjonen kun gjelder brygga. Påføring av betong langs den 45 meter lange steinsatte kanten fra brygga mot husene, omfattes ikke av dispensasjonen.

Etablering av ny betongterrasse med skifer ved husene

I følge tiltakshaver søkes det her om å støpe et betongdekke på allerede etablert uteområde, hvor det tidligere har vært en gressbelagt terrasse. Terrassen skal ligge på bakkeplan, og høyder i terrenget skal ikke endres. Etter vår vurdering er dette arealet å anse som gårdstun, og at tiltaket derfor kan tillates.

Tiltaket vurderes ikke å være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig, og nasjonalparkstyret mener det kan gis dispensasjon for betongterrassen som er anlagt.

Etablering av nye betongtrapper

I følge tiltakshaver søkes det her om å støpe to trapper som erstatning for en gammel trapp og trasé opp fra huset. Etter vår vurdering inngår disse tiltakene i arealet som er å anse som eiendommens gårdstun, og at tiltaket derfor kan tillates.

Tiltaket vurderes ikke å være i strid med verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig, og nasjonalparkstyret mener det kan gis dispensasjon for betongtrappene som er anlagt.

Etablering av ny treterrasse

Det søkes om ettergodkjenning av en terrasse i tre som utgjør ca. 11 m². Terrassen er etablert på toppen av en liten høyde overfor gårdstunet, anlagt i en liten fordypning i terrenget. Etter vår vurdering påvirker denne terrassen natur- og kulturlandskapet negativt, både visuelt og biologisk. Det aktuelle arealet er ikke i umiddelbar nærhet til husene, og er etter vår vurdering ikke en del av gårdstunet.

Tiltaket vurderes å være i strid med verneformålet slik at det påvirker verneverdiene nevneverdig. Nasjonalparkstyret mener det ikke kan gis dispensasjon for treterrassen som er anlagt.

Rydding av underskog

Tiltakshaver søker om å rydde underskog og kratt langs gressplen fra gårdstunet, nedover langs sjøen, videre oppover en gammel kjerrevei langs østsiden av høydedraget. Den gamle, steinsatte veien er fra den tiden det var hagebruksskole i området.

Etter nasjonalparkstyrets vurdering er dette tiltaket omfattet av unntaksbestemmelsene i verneforskriftene, og er derfor ikke søknadspliktig.

Konklusjon

Nasjonalparkstyret gir dispensasjon for følgende tiltak:

- Reparasjon av eksisterende brygge
- Etablering av ny betongterrasse med skifer ved husene
- Etablering av to nye betongtrapper i tilknytning til betongterrassen

Nasjonalparkstyret gir ikke dispensasjon for etablering av ny treterrasse.

Rydding av kratt og underskog langs kjerrevei er ikke søknadspliktig.

Nasjonalparkstyret vurderer å gi pålegg om retting og tilbakeføring av enkelte av tiltakene som allerede er utført. Detaljer om dette gis i eget varsel under.

Varsel om vedtak om retting av utførte tiltak på gnr/bnr 57/4 i Raet nasjonalpark og Søm landskapvernområde i Grimstad kommune

Bakgrunn

Det har blitt gjennomført flere tiltak som ikke er omsøkt på eiendommen. Det er søkt om ettergodkjenning av de fleste tiltakene i etterkant, men det er ikke søkt om dispensasjon for påføring av betong langs den 45 meter lange steinsatte kanten fra brygga mot husene. Se nærmere beskrivelse av bakgrunn og de utførte tiltakene over.

Dispensasjonssøknaden er behandlet over, og vi viser til denne for vår vurdering i saken.

Juridisk grunnlag

Etter naturmangfoldloven (nml.) § 69, 1. ledd, kan myndigheten etter loven pålegge den ansvarlige å rette eller stanse forhold som er i strid med loven eller vedtak med hjemmel i loven. Forvaltningsloven (fvl.) § 16 (forhåndsvarsling) angir hvordan en part i saken skal varsles før vedtak treffes, og hva forhåndsvarselet skal inneholde. Det fremgår bl.a. at "part i saken (...) skal gis høve til å uttale seg innen en nærmere angitt frist", og at "forhåndsvarselet skal gjøre greie for hva saken gjelder og ellers inneholde det som anses som påkrevd for at parten på en forsvarlig måte kan vareta sitt tarv", jf. fvl § 16, 1. og 2. ledd.

Forhåndsvarsel om pålegg etter nml. § 69

Det er blitt utført flere klare brudd på verneforskriften gjennom de tiltakene som er utført på Lillenes (se vurdering av dispensasjonsspørsmålet over). Nasjonalparkstyret har innvilget søknad om dispensasjon for de fleste av tiltakene, men ikke for treterrassen som er etablert på høyden overfor gårdstunet. Vår vurdering er at denne treterrassen må fjernes og området tilbakeføres til tilstanden før tiltaket ble gjennomført.

Nasjonalparkstyret vurderer også å pålegge retting og tilbakeføring av den steinsatte kanten som er påført betong mellom brygga og husene. Vi vil se nærmere på hvilken løsning som er mest formålstjenlig for verneområdet og verneverdiene, og fatte vedtak på bakgrunn av dette.

Nasjonalparkstyret vil varsle at vi vurderer å pålegge retting av aktuelle forhold, jf. nml. § 69, herunder pålegg om tilbakeføring av utførte tiltak som beskrevet over. Tiltakshaver vil bli gitt anledning til å uttale seg i sakens anledning.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	15/22	13.05.2022

Søknad om mudring på Havsøyveien 40 gnr/bnr 305/151 Arendal- Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i Forskrift om vern av Raet Nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner. Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 3 tillatelse til mudring ved Havsøyveien 40 305/151 Arendal kommune ned til 1 meters vanddyp.

Det er gitt vilkår for tillatelsen:

- Videre søknad skal følge **Opplysningsgrunnlag for søknader om tillatelse til mudring og/eller dumping av bunnsedimenter** (Søkers veiledning) som finnes på Statsforvalteren i Agders hjemmeside.
- Tiltaket skal gjennomføres i perioden september- mai, helst før hekketiden starter 15.mars.
- Mudring kan gjennomføres som omsøkt og helst på dager med lite bevegelse i vannmassene.
- Tiltaket må gjennomføres innen tre år fra denne tillatelsen er gitt.
- Det gis tillatelse til å mudre ned til 1 meter vannstand ved midlere vannstand. Det vil si at kun deler av det omsøkte arealet omfattes av tillatelsen.

Vi minner om at søknader om mudring krever ytterligere saksbehandling i Arendal kommune etter plan- og bygningsloven, SFAG etter forurensningsloven, Arendal havn etter havne og farvannsloven m.fl.

Vi minner om at tiltak med mudring og bygging i strandsonen alltid er søknadspliktig og at ikke godkjente tiltak kan anmeldes og kreves tilbakeført.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Harald Marrable søker på vegne av eiere av Havsøyveien 40 305/151 – Arendal og flere naboer som deler båtplass i bukten om å mudre en bukt på Hisøy som ligger inne i Raet nasjonalpark. Området kalles også Lille Stølsviga.

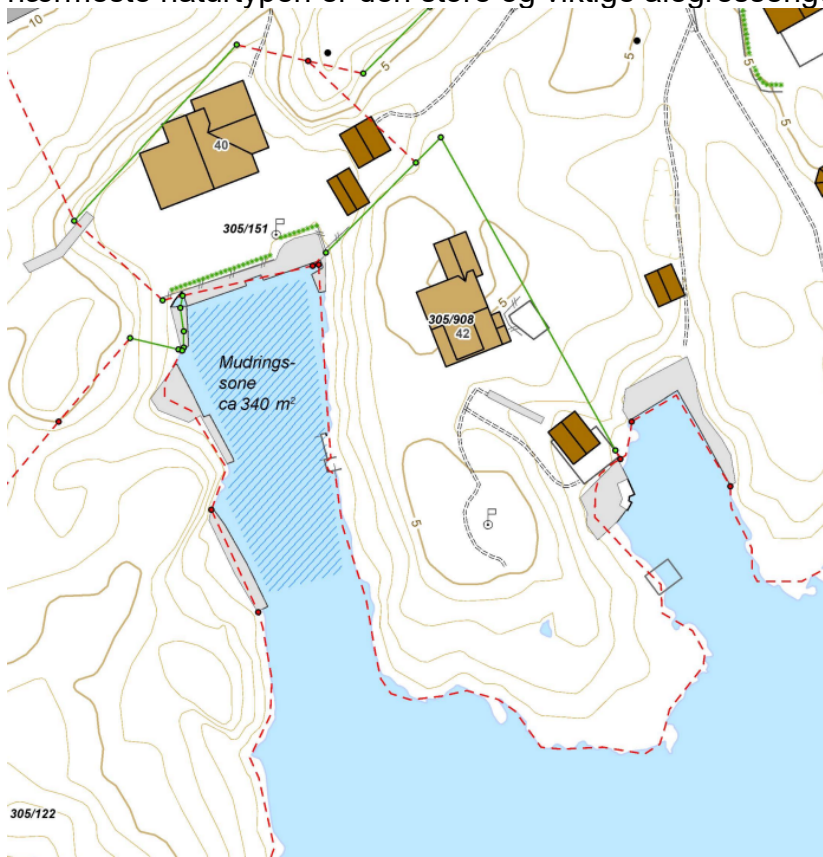
SFAG Miljøvern; Forurensning er forespurt, og det skal ikke foreligge tidligere vedtak om mudring på arealet.

Eiendommen har, ifølge søker, hatt brygger som ses på flyfoto (1946). På flyfoto fra 1975 så ser det ut til at deler av bukten er nylig mudret.

Det søkes om å mudre et areal på 340 m² og med et dyp på 50-70 cm i hele indre del av bukten. Grovt anslått utgjør dette 180-200 m³ (forvalters anslag).

På bilder vedlagt søknaden er det flere mindre båter som er fortøyd i bukten, og den nærmeste naturtypen er den store og viktige ålegressengen i Stølsviga.

Forvalter har vært på en befaring i området ved høyvann, og det er en del slam i vestre del av bukten. Østre del ser ut til å tilfredsstillende vandyp. Det er lite vegetasjon på havbunnen, som ser ut til å være mudderbunn iblandet en del grovere grus/sand.

Naturmangfoldsloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger(..) kunstige sandstrender, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, uttak av skjellsand (...) o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende..

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

i) vedlikeholdsmudring i tilknytning til eksisterende brygger i tråd med forvaltningsplan.

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde er mudring beskrevet:

Mudring

Det er åpnet i nasjonalparkforskriften for at vedlikeholdsmudring kan fortsette for eksisterende brygger og anlegg, hvor dette tidligere har vært gjennomført. Dette kan kun gjøres etter søknad. Mudring er et sterkt regulert tiltak også etter annet lovverk, og Fylkesmannen, som er forurensningsmyndighet for slike tiltak, må kontaktes i slike saker.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Kunnskapsgrunnlaget i denne saken anses som godt, da det er gjennomført undersøkelser på stedet og området er kartlagt både som nasjonalpark og naturtyperegistrering (nml §8). Vurderinger ut ifra et forurensningshensyn vil ivaretas av SFAG eller kommunens sin behandling etter forurensningsforskriften.

Føre-var-prinsippet tillegges lite vekt i saken (nml §9).

Prinsippet om økosystembelastning og samlet belastning (§§9-10) tillegges vekt med bakgrunn i at omfattende mudring av sjøbunn kan forstyrre omgivelsene rundt.

Verneformålet for Raet nasjonalpark presiserer at naturtyper skal ivaretas.

Samtidig har forvaltningsmyndigheten forståelse for at det er behov for å mudre rundt brygger og forankringsfester for å sikre adkomst. Dette bør vektlegges spesielt på eiendommer som kun har adkomst fra sjøen (e.g. ikke adkomst med bil) og på etablerte båthavner. Søknaden omfatter her flere private eiendommer som søker om å mudre et større areal i en bukt med trolig sand/skjellsand – sannsynligvis tilsvarende rene og litt grove substrat som i Stølsviga, men med noe mudderbunn øverst.

Verneforskriften åpner for at vedlikeholdsmudring kan gjennomføres etter retningslinjer i forvaltningsplanen. Vedlikeholdsmudring kan tolkes til å omfatte områder med gjentakende behov for mudring på grunn av reetablering av sedimenter og bløtbunn. Det ser ut til at området har vært mudret en gang før 1975, og etter hva forvalter vurderer er det et behov for vedlikeholdsmudring med lav frekvens.

Forvalters vurdering er at mudringen er å anse som vedlikeholdsmudring i tråd med verneforskrift og forvaltningsplan. Mudring bør gjennom vilkår gjennomføres med minst mulig ulempe for naturtyper og økosystem.

Eventuelle kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (nml §11) og forvaltningsmyndigheten forutsetter at miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder benyttes (nml §12).

Konklusjon

Forvalter anbefaler at det gis tillatelse til mudring i verneområdet, men at kun de deler av bukten som er grunnere enn 1 m vannstand ved midlere vannstand skal mudres, primært vestre del. Det bør settes vilkår som ivaretar hensyn til miljø.

Arkivsaksnr: 2021/3202-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 07.04.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	16/22	13.05.2022

Revidert søknad om brygge i Flangeborgkilen 214/29- Arendal -Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir ikke tillatelse til Dag Vidar til å fjerne to brygger og oppføre ny brygge på 214/29 i Arendal.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Tiltakshaver Niels Kastrup Nielsen ved Pollen Bygg og Arkitektur og grunneier Dag Vidar Jensen søkte 29.3.21 om tiltak på en brygge i Flangeborgkilen på Broneset 5 H.

Søknaden ble avslått etter forvalters innstilling på arbeidsutvalgets møte 20.7.21. Forvalter vurderte at tiltaket ikke hadde hjemmelsgrunnlag i verneforskriften og ble vurdert etter en disp jf nml §48.

Det ble sendt inn en klage på avgjørelsen som ble trukket etter en befaring på eiendommen 25.10.21. I stedet har eier sendt inn en revidert søknad.

Det opprinnelige omsøkte tiltaket endres, men eier vil fjerne eldre byggelementer på samme eiendom som utgjør samme areal som den nye brygga.

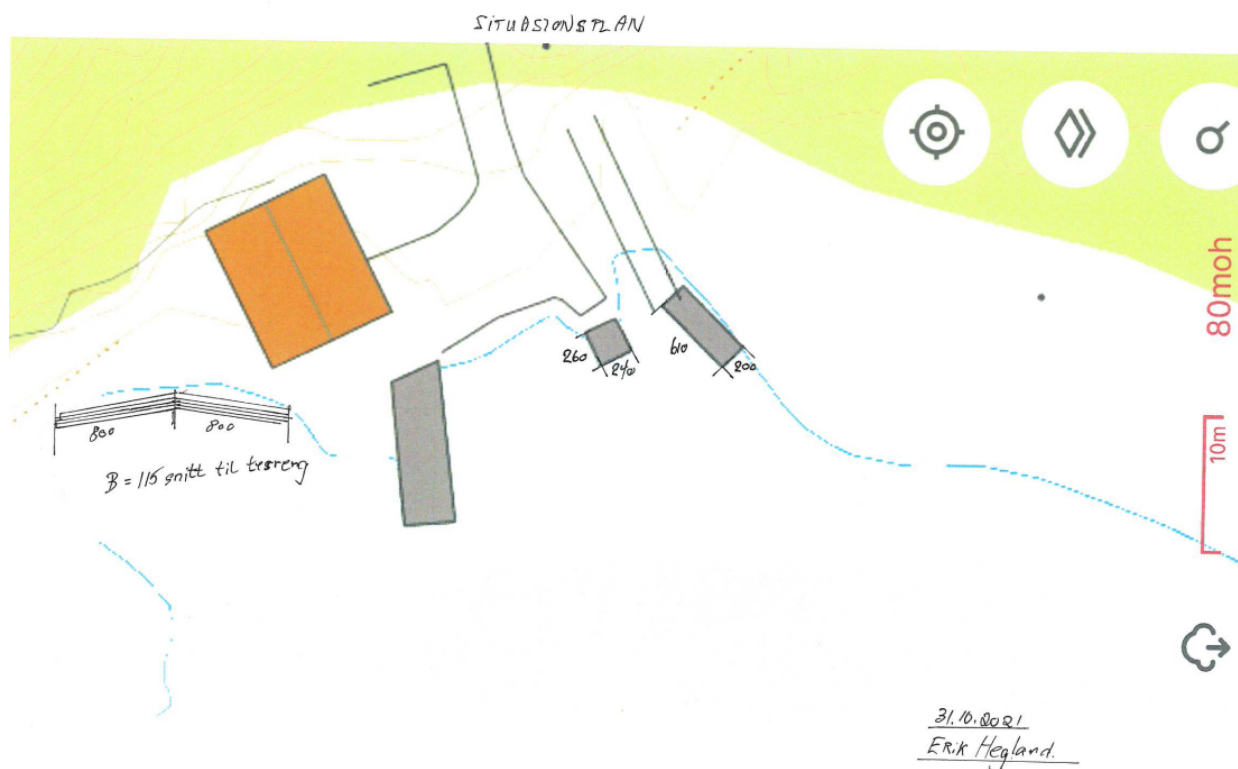
Fjernes 2,6 x 2,4 meter = 6,24m²

Fjernes 6,1 x 2,0 meter = 12,2m²

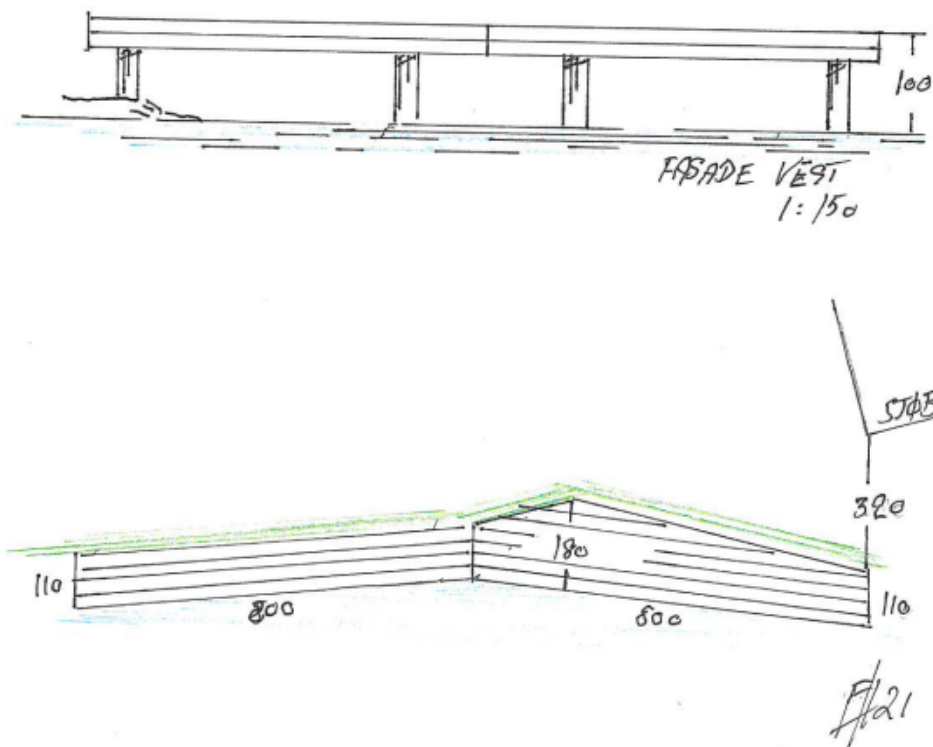
Totalt= 18,44 m². Dette er bryggene til høyre på kartskissen.

Revidert ny brygge: 16,0 x 1,15 meter = 18,4 m²

Skisse over brygger som foreslås fjernes og ny brygge:

Utforming av ny brygge:

Grensegangen mellom verneområdet og tiltakene er litt uklar, og det ser ut til at bryggene beveger seg litt i området. Det er dermed litt uklart hvor mye av det omsøkte bryggearealet som skal etableres inne i verneområdet, men det fremgår å være hovedsakelig utenfor verneområdet og langs grensen,

Tilsvarende er deler av bryggene som er søkt fjernet inne i verneområdet, men er nok påtenkt å være utenfor i verneprosessen.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke*, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

§ 3 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger (...)

Bestemmelsene er ikke til hinder for

- a) vedlikehold av bygninger, brygger, anlegg og innretninger som ikke fører til bruksendring. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse.*

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- d) bygging av brygger etter fjerning av eksisterende brygger eller ved samling av eksisterende brygger i fellesanlegg.*

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17, punkt 3.3.6 er det gitt retningslinjer for bygger og fortøyningsplass.

Brygger og fortøyningsplass: Brygger utgjør en spesiell utfordring, både landskapsmessig, for natur- og kulturmiljøer og i forhold til allmennhetens muligheter for friluftsliv og ferdsel. Søknader om nye brygger eller utvidelse av eksisterende brygger i nasjonalparken skal derfor vurderes strengt. Tillatelse til bygging av brygge etter unntaksbestemmelsen kan kun vurderes der det allerede er eksisterende brygger som enten fjernes eller samles i fellesbrygge. Andre tilfeller må behandles etter § 4 (verneforskriften har en egen bestemmelse om konstruksjoner og installasjoner for allment friluftsliv, jf. kap. 3.3.1. Bestemmelsen i § 3 pkt. 1.3 d vil derfor gjelde brygger mv. for andre formål, f. eks private fritidsboliger).

Vurdering

Brygger er en type inngrep som påvirker flere av verneverdiene i nasjonalparken. Det reviderte omsøkte tiltaket er en ny brygge med fjerning av tilsvarende areal av eksisterende bryggeanlegg. Det er forvalters vurdering at dette faller innunder tiltak etter verneforskriften §3 fjerde ledd d), men ettersom bryggene på eiendommen er tegnet ut av verneområdet, så vil det jf tidligere avgjørelse fra Miljødirektoratet ikke være mulig å benytte disse som kompensasjon for nye tiltak i verneområdet.

Dette hadde vært enklere om hele arealet hadde vært innlemmet i verneområdet. Forvalters vurdering etter å ha vært på befaring i området er at arealkravet i stor grad er oppfylt ettersom kun deler av ny brygge er innenfor verneområdet, men dette skyldes en forskyvning av brygger ut ifra plassering ved opptegning av grenselinje.

Påvirkningen på området vil samles mer inn i en bukt og det vil bli en samling av båtene som fortøyer ved eiendommen. Totalt vil landskapspåvirkningen av brygger og fortøyde båter reduseres ved en sentrering rundt båtnaustet.

Verneverdiene i dette området er i godt dokumentert på landskapsnivå gjennom verneprosessen og naturdatabaser. Området hvor tiltaket er omsøkt har ikke marine naturtyper registrert og ingen rødlistede arter, men Flangeborgkilen er et viktig område for sjøfugl, andefugler og vadere i nasjonalparken. Tiltaket er ikke vurdert å ha betydning for ferdsel på sjø, men ligger i et prioritert friluftslivsområde (hele Hovekilen). Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold og effekter av omsøkte tiltak, jf. nml. § 8, anses på bakgrunn av dette som godt, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor ikke vekt i vurderingen.

Økosystemtilnærming er vurdert til å være moderat omfang da tiltaket ikke innebærer forstyrrelse av sjøbunn, men en brygge vil bidra til bit for bit nedbygging i verneområdet og skygge for havbunnen. Bryggeløsningen som er omsøkt vil imidlertid skygge mindre på havbunnen enn eksisterende løsninger som er foreslått fjernet. Dette er pælebrygger som bygger ut over sjøflate. Totalt sett vil en tillatelse ikke gi en økt samlet belastning jf nml § 10 dersom grensesettingen hadde inkludert alle tiltakene.

§ 12 i nml. vurderes ivaretatt med vilkår i tillatelsen om forsvarlig drift og opprydding. Eventuelle kostnader ved miljøforringelse, skal bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden ikke innvilges med grunnlag i tidligere avgjørelser fra Miljødirektoratet i tilsvarende sak.

Det vil være positivt om bryggene fjernes, og tiltaket kan muligens oppføres utenfor vernegrensen.

Arkivsaksnr: 2021/7056-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 01.04.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	17/22	13.05.2022

Søknad om flytebrygge på Tromøy kirkevei 138 215/50 - Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir ikke tillatelse etter verneforskriften § 3 til å brygge på gnr/bnr 4203-215/20.

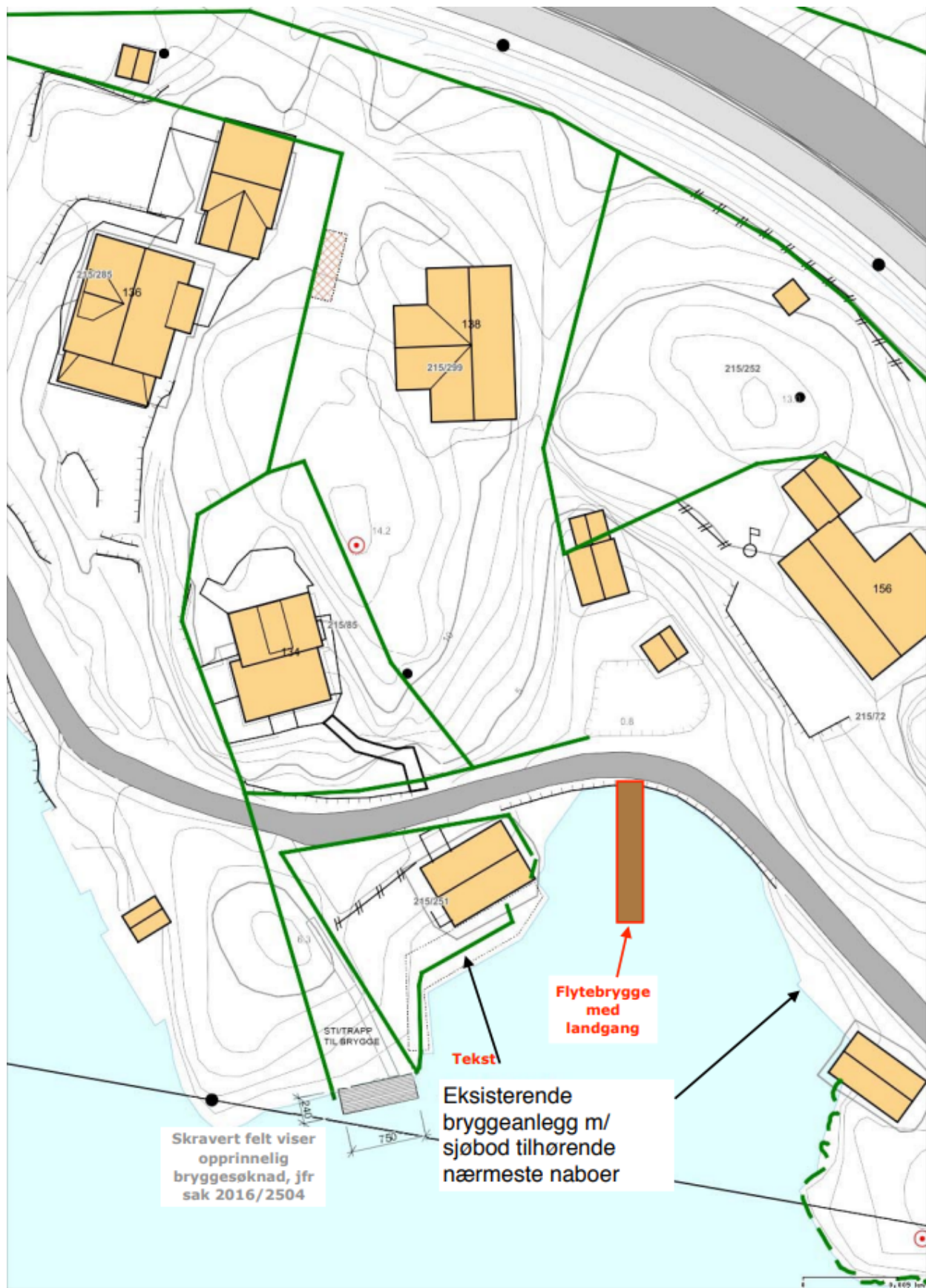
Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Anne Grethe Bakkegård (eier av Tromøy Kirkevei 138, 4203-215/299) søker om tillatelse til brygge en annen eiendom med strandsone. Søknaden har oppført gnr/bnr 215/50, men forvalter mener dette må være feil ettersom tiltaket er tegnet inn på gnr/bnr 215/20. Gnr/bnr 215/20 i Arendal kommune er eid av Andree Bakkegård og det ligger inne en heftelse fra 2010 (2010/359958-2/200) om båtplass og veg til 215/299 og tilsvarende fra 216/26788-1/200 om bryggeplass. 215/299 er skilt fra 215/20 i 2009.

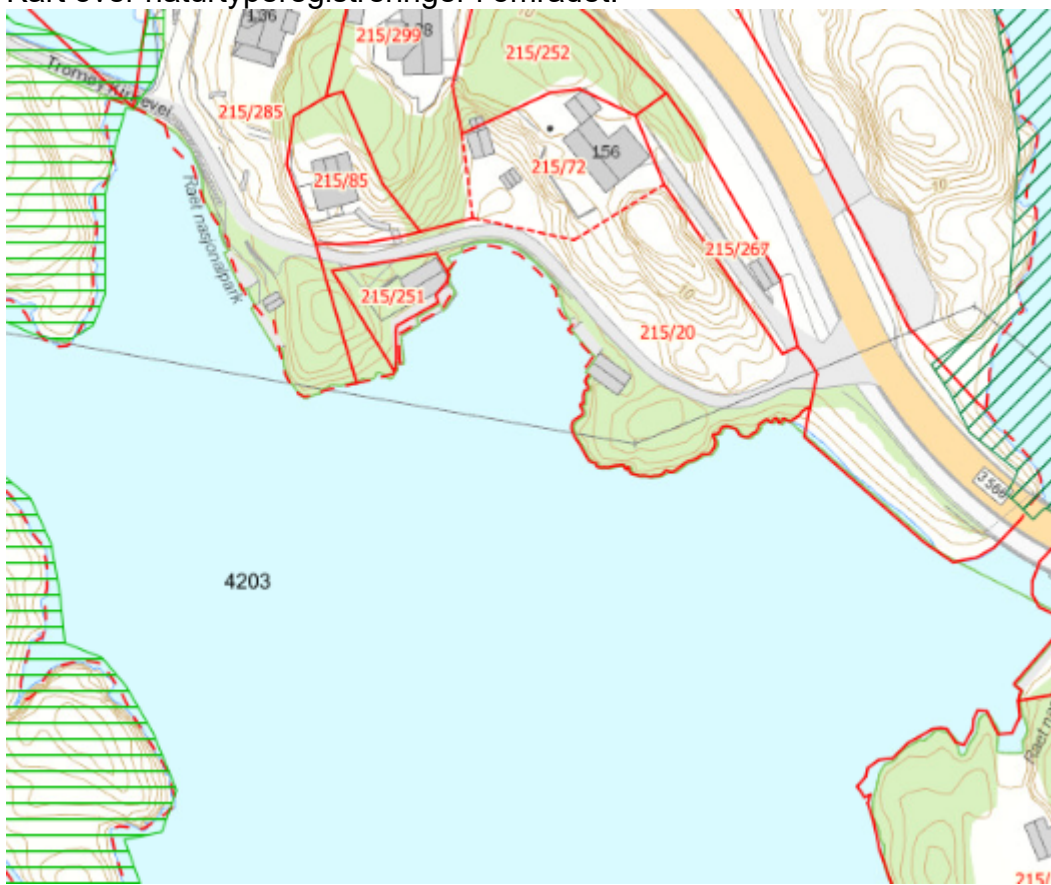
Etter hva som fremgår av søknaden, så er det søkt om en brygge (inntegnet med grått) tidligere, som trolig har fått avslag. Nå søkes det om en flytebrygge med landgang i en bukt med sandbunn.

Kart over eiendomsgrenser i området.

Kart over naturtyperegistreringer i området.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, (...) anlegg og innretninger (...) boring og sprenging, (...) fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, (...) o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

d. *bygging av brygger etter fjerning av eksisterende brygger eller ved samling av eksisterende brygger i fellesanlegg.*

e. *riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med inntil samme størrelse og for samme bruk.*

Verneforskriften § 6. Vern av kulturminner

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17 er retningslinjer for private brygger, og slike søknader skal behandles strengt:

Brygger og fortøyningsplass:

Brygger utgjør en spesiell utfordring, både landskapsmessig, for natur- og kulturmiljøer og i forhold til allmennhetens muligheter for friluftsliv og ferdsel. Søknader om nye brygger eller utvidelse av eksisterende brygger i nasjonalparken skal derfor vurderes strengt. Tillatelse til bygging av brygge etter unntaksbestemmelsen kan kun vurderes der det allerede er eksisterende brygger som enten fjernes eller samles i fellesbrygge. Andre tilfeller må behandles etter § 4 (verneforskriften har en egen bestemmelse om konstruksjoner og installasjoner for allment friluftsliv, jf. kap. 3.3.1. Bestemmelsen i § 3 pkt. 1.3 d vil derfor gjelde brygger mv. for andre formål, f. eks private fritidsboliger).

Vedlikeholdsmudring:

I NP skal vedlikeholdsmudring kunne fortsette for eksisterende brygger og anlegg, hvor mudring tidligere har vært gjennomført. Dette er søknadspliktig. Mudring er normalt strengt regulert i annet lovverk og må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Oppbevaring av båt på land:

Joller kan trekkes på land for midlertidig oppbevaring. Dette gjelder mindre båter som trekkes på land ved egen båtplass eller båtfeste uten bruk av motorredskap/kran. Det er ikke anledning for vinterlagring av båter på land i nasjonalparken.

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert anlegg og innretninger i utgangspunktet er forbudt. Dette gjelder også brygger, og forvaltningsplanen slår fast at slike søknader skal behandles strengt. Det er en åpning for å enten rive eksisterende anlegg med oppføring av nytt, eller nye anlegg ved samling i fellesanlegg. Etter forvalters vurdering innfris ikke kravene i det omsøkte tiltaket ettersom ingen anlegg fjernes og anlegget er kun for bruk av en enkelt eiendom (ingen fellesbrygge).

Brygger bidrar til en bit-for-bit nedbygging av nasjonalparken og kan påvirke landskap, friluftsliv, geologi, naturmiljø m.fl. Retningslinjene er vedtatt for å avgrense denne nedbyggingen.

Samlet belastning får betydningen gjennom en gradvis nedbygging. Det er fare for presedens av tiltaket, og det er mange som kunne tenke seg å etablere brygge på sin eiendom. Nasjonalparkstyret mottar flere tilsvarende søknader per år. Brygger er privatiserende og nedbygger strandsonen, og kan også true biologisk mangfold i mange områder. Økosystembelastning (jf nml § 10) i dette området anses som begrenset.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Tiltaket vil muligens påvirke havbunnen negativt, men det er ingen naturtyper registrert i området. Strandsonen bærer preg av vegetasjonsfattig mudderbunn. Føre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være aktuelt.

§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis avslag.

Arkivsaksnr: 2022/4386-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 05.05.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	18/22	13.05.2022

Søknad om fjerning av luftspenn og dekning av merutgifter - Vessøyveien 101 og 105 - Søm LVO

Vedlegg:

- 1 Luftstrekk eller nedgravd ny strømkabel m
- 2 Grovestimat grave ned kabel over jorde, kopi av mail fra Agder Energi
- 3 Tilbud erstatning strømkabel i luftstrekk

Forvalters innstilling

Raet nasjonalparkstyre dekker overskytende kostnader utover privat eiers part på 30.000 kr og begrenset oppad til 100.000 kr. Skap og andre tiltak på privat eiendom dekkes av private parter.

Saksopplysninger

Forvalter ble kontaktet av Helene Holst Kristensen med forespørsel om hun kunne søke om å trekke nytt luftspenn for å forsterke el-tilførsel til eneboligen på Vessøyveien 101.

Nasjonalparkstyret /Statsforvalteren har tidligere gått inn i en avtale om å dekke utgifter til fjerning av luftspenn på Terneholmen, og forvalter foreslo at Holst Kristensen kunne undersøke hva prisen på nedgraving ville bli for tiltaket.

Vedlagt ligger prisestimat på 28.000 kr for luftspenn og ca 140.000 kr for nedgraving (og fjerning av eksisterende luftspenn)

Vurdering

Forvalter vurderer at luftspenn er et forstyrrende element i landskapsbildet og at det der det er mulig bør vurderes å grave disse ned, det gjelder særskilt der nedgraving kan gjøres uten å forstyrre geologiske verdier og der det visuelle landskapet vil tjene på en fjerning av luftspenn. Dette er tilfellet på Lillenes med to relativt isolerte boenheter i et åpent landskap.

Nedgravingen vil være i fulldyrket mark og tiltaket (da det er ferdig planlagt) må søkes inn som tiltak etter verneforskriften.

Konklusjon

Forvalter anbefaler å bidra til å støtte fjerning av luftspenn økonomisk med et beløp inntil 100 000 kr.

From: Helene Holst Kristensen[helenehk88@hotmail.com]
Sent: 27.04.2022 21:21:50
To: Gulbrandsen, Jenny Marie[fmajvimg@statsforvalteren.no]
Subject: Luftstrekk eller nedgravd ny strømkabel m
Hei ☺

Som vi snakket om på telefon må jeg bytte ut dagens strømkabel til huset (Vessøyveien 101). Tenkte først å bare bytte ut nåværende strekk, men om dere ønsker og vil putte inn den ekstra kostnaden det er med å grave ned, så kan det være en mulighet. Mange ting å holde tunga rett i munnen på her, men prøver å forklare så enkelt som mulig. Min far eier det ene jordet og er villig til å la det bli gravd ned så lenge det er dypt nok med tanke på pløying. Det andre arealet nærmest C er kommunen (de har jeg ikke snakket med, men regner med det ikke er et problem).

1. Under ser du arbeidsskisse for førtse tilbud om å beholde luftstrekk mellom C-D, men bytte ut kabel. Samt grave ned kabel siste del mellom B-A (til info: grave ned kabel mellom A-B er ikke aktuelt like vell, der beholdes luftstrekk fra stolpe og inn til hus).

2. Deretter finner du tilbudet vedlagt (Tilbud erstatning strømkabel i luftstrekk)
3. Deretter kommer det inn om det er ønskelig å grave ned kabel mellom C-D over jorde. Da finner du grovestimat på dette i vedlegg (Grovestimat grave ned kabel over jorde, kopi av mail fra Agder Energi)

Jeg vil påpeke at estimatet på nedgraving han i Agder Energi kun er nettopp det, grovestimat. Han vil hente inn nærmere pris hvis dette blir aktuelt.

Har gitt beskjed at dere skal behandle dette 13.mai, så skulle jeg komme tilbake til han.

Håper det var mulig å forstå. Ring gjerne hvis spørsmål.

Mvh
Helene Holst Kristensen
90 95 65 41

SV: AEN-0915-21 Ønsker nytt tilbud på kabling

Martinsen, John Vidar <John.Vidar.Martinsen@ae.no>

03.12.2021 10:48

Til: Helene Holst Kristensen

Hei

Dette blir jo en del dyrere, så jeg tenker du får et grovestimat først.

Det er den faktiske prisen som til slutt skal betales og estimatet er ikke forpliktene fra vår side.

Jeg tipper totalpris blir rundt kr 140.000,-

Av dette er ca kr 80.000 grøftekostnader (basert på erfaringstall). Hør litt rundt på pris, det er ca 150 meter grøft.

Det må også opp et nytt kabelskap når både du og naboen skal tilkobles fra kabel.

Hvis dette er OK skal du få et tilbud.

Hører fra deg.

Med vennlig hilsen

John Vidar Martinsen | Nettingeniør

John.Vidar.Martinsen@ae.no tlf: +47 38 60 70 39

Agder Energi Nett AS

Postboks 794 Stoa | 4809 Arendal

tlf: +47 38 60 70 00 | fax: +47 38 60 72 80

www.ae.no

Godt kraft. Godt klima.

Dato: 26.10.2021

Vår referanse: AEN-0915-21

Nettstasjon nr: 08.3380

Saksbehandler: John Vidar
MartinsenKRISTENSEN HELENE HOLST
Sømsveien 151
4870 Fevik
helenehk88@hotmail.com
Orgnr:Vessøyveien 101
4870 FEVIK**Tilbud om forsterkning av eksisterende anlegg for Bolig i GRIMSTAD kommune**

Det vises til innsendt nettmelding fra din installatør angående forsterkning av eksisterende anlegg for Bolig i GRIMSTAD kommune.

Agder Energi Nett AS (heretter AEN) takker for henvendelsen, og har vurdert denne på bakgrunn av tilsendt dokumentasjon.

Du kan få forsterkning av anlegget til 3-fas 63A overbelastningsvern. Tilknytning innvilges etter Energi Norges standardvilkår for nettleie og vilkår for tilknytning slik disse til enhver tid gjelder (heretter Standardvilkårene). Les mer om dette på <http://www.aenett.no/bygge-og-grave/tilknytning-til-nett/nytilknytning/>

Tilbudet omfatter følgende: **Lavspentanlegg, måler, målermontasje og saksbehandling**. Arbeidet utføres av prekvalifisert installatør/entreprenør på vegne av AEN. Ønskes ytterligere spesifisert tilbudsgrunnlag ta kontakt med saksbehandler.

Sum estimerte kostnader for kunde/utbygger: Kr 28000,-

	Totalt	Utbyggers andel
Plankostnader forsterkning	kr 7 003	kr 7 003
Lavspenning forsterkning	kr 31 652	kr 31 652
P0-stikkledningskostnader(Kabel i skjøt 25-95mm2)	kr 6 423	kr 6 423
Målere & meldingsbehandling	kr 3 018	kr 3 018
Sum direkte anleggskostnad	kr 48 096	kr 48 096
Fratrekk for beregnet reinvestering av dagens anlegg som rives		kr 35 513
Beregnet fremskyndet (for tidlig) reinvestering av dagens anlegg		kr 15 794
Sum kostnadsandel for utbygger		kr 28 377
Anleggsbidrag		kr 28 000

Kunde holder selv rør og grøft i henhold til AEN standard (se vedlegg i mail)

Det er viktig å merke seg at det er de endelige og faktiske kostnader som til slutt skal betales og ikke ovennevnte estimat. Sluttoppgjør baseres på virkelig påløpt regnskapskostnader.

AEN kan i henhold til Kontrollforskriftens §16.11 ikke slutfakturere større differanse enn 15% fra estimatet om dette ikke skyldes forhold på kundens side.

Arbeidet vil ikke påbegynnes før aksept av tilbud er mottatt av AEN og anleggsbidraget fullt innbetalt til vår konto.

Forutsetninger

Pristilbud og tilleggsvilkår må være akseptert og anleggsbidraget betalt innen 30 dager fra tilbudets dato.

Følgende forpliktende fremdriftsplan gjelder for gjennomføring av prosjektet:

Kunden og AEN skal ha tilrettelagt for igangsetting og gjennomføring for AENs entreprenør: etter avtale
Ferdigstillestidspunkt: Normalt 4 uker og ikke over 6 måneder, som avtalt mellom oppdragsgiver og AENs entreprenør.

Detaljplaner innenfor rammen av avtalt fremdriftsplan, avtales i samarbeid med AENs entreprenør.

Forsinkelser, som ikke er godkjent av AEN, vil normalt medføre at AEN avslutter prosjektet og fakturerer etter medgåtte kostnader. Ny bestilling må fremmes for at prosjektet skal kunne igangsettes igjen. AEN har ikke ansvar for følgekostnader ved forsinkelser.

Dersom din installatør er prekvalifisert av AEN, kan denne legge stikkabel og montere måler på vegne av AEN. I de tilfeller er kunden ansvarlig for fremdrift og dette avtales direkte med installatøren.

Standardvilkårene med tilleggsvilkår vil gjelde fra tidspunktet avtalen er akseptert.

Aksept og betaling

Tilbudet kan aksepteres og betales med kort, Vipps, eller ved å laste ned faktura i pdf format ved innlogging og bekreftelse på følgende internett adresse:

<https://www.elsmart.com/agderenerginett>

Tilbudsnr: AEN-02094-2021

Brukernavn: u215965

Passord: AWH73Oz5

Saksbehandler: John Vidar Martinsen

Tlf: 38 60 72 72, Tastevalg 8

Sted:

Dato:

For Agder Energi Nett AS

(Sted)

26.10.2021

John Vidar Martinsen

.....

.....

.....

Dersom du ikke har mulighet til å akseptere avtalen elektronisk, må du signere og returnere denne avtalen pr. post til følgende adresse: Agder Energi Nett, Postboks 794 Stoa, 4890 Arendal.

Jeg aksepterer det mottatte tilbudet om tilknytning med vedlegg, samt standardvilkårene.

Sted:

Dato:

Underskrift:

.....

.....

.....

Underskrift med blokkbokstaver:

Vedlegg 1: Generelle opplysninger

Generelt om anleggsbidrag

Agder Energi Nett AS (AEN) skal, jfr. Kontrollforskriften §16, som nettselskap med områdekonsesjon for det aktuelle utbyggingsområde, grovkalkulere og etterberegne et anleggsbidrag for påløpte anleggskostnader ved en nettilknytning.

Anleggsbidrag skal beregnes når kunden krever økt kapasitet eller kvalitet som utløser behov for forsterkning. Anleggsbidraget skal beregnes ut fra kostnadene som følger av kundens tilknytning til nettet, jfr. Kontrollforskriften § 16.1 og § 16.5-12.

Anleggsbidraget utgjør et beregnet investeringstilskudd, som i praksis er et kontantvederlag for å dekke de anleggskostnader som følger av nye nettilknytninger og forsterkninger. Anleggsbidrag anses ikke som merverdiavgiftspliktig omsetning etter Merverdiavgiftsloven §3-1, 1. ledd.

Anleggskostnad settes lik nødvendige kostnader ved tilknytningen eller forsterkningen, inklusive timeverk for personell, maskiner og utstyr. Eksempler på kostnader som kan dekkes av anleggsbidrag:

- prosjektering	- evt trefelling
- saksbehandling	- evt grøftarbeid
- evt grunnerverv (avtale eller ekspropriasjon)	- utbyggingskostnader

Fremskyndet reinvesteringskostnader

Ved endring av nettanlegg som medfører forsterkninger i anlegget skal nettselskapet kreve at nødvendige merkostnader dekkes av kunde. Fremskyndingskostnaden er altså reinvesteringskostnaden fratrasket nåverdien av fremtidig reinvestering som unngås. Beregningen skal gjøres konkret i hvert enkelt tilfelle og skal best mulig ivareta både nettselskapets og kundens interesse.

Rettigheter til tredjemannsgrunn

AEN er avhengig av tillatelser fra grunneiere dersom det skal etableres nye nettanlegg på tredjemannsgrunn (privat eiendom). Alle nødvendige tillatelser må foreligge (fra private og myndigheter) før arbeidet kan igangsettes. AENs tilbud omfatter ikke grunnervervelse, med mindre annet er avtalt. AEN kan i enkelte tilfeller utøve nødvendig bistand for tiltakshavers regning. Grunnervervsskjema er vedlagt i de tilfeller skriftlig tillatelse er påkrevd.

Grunnarbeid utførelse

AENs tilbud omfatter normalt ikke grunnarbeider, med mindre annet er avtalt. Det forutsettes derfor at all graving og igjenfylling utføres og bekostes av utbygger iht. AENs krav til kabelgrøfter, se vedlagt grøfteprofil. AEN fraskriver seg ansvar for skade som oppstår ved graving hvor utbygger utfører denne jobben selv.

Arbeidet er forutsatt utført på barmark og at det er kjørbare vei frem til anleggsstedet.

Eierskap og drift

Det er nettselskapet som etter bygging av bestilt anlegg beholder eierskap til dette og har ansvar for drift og vedlikehold frem til kundens tilknytningspunkt.

Klageadgang

Tilknytningsforutsetninger og priser kan påklages til NVE. Klage bør sendes innen 3 uker, sml forvaltningslovens §29. Forbrukerkunder kan velge å klage til Elklagenemnda, se www.elklagenemnda.no

Nettleieabonnement

Nettleieabonnementet opprettes ved spenningssetting av installasjonen. Dersom du som kunde ikke har valgt kraftleverandør vil du automatisk legges på leveringspliktig kraftleveranse. Kraft levert på leveringsplikt har et

forskriftsfestet prispåslag for å motivere kundene til å velge en kraftleverandør. Du finner en oversikt over kraftleverandører på Forbrukerrådets hjemmeside www.strompris.no

Lavspentanlegg: Skifte av ca 150 meter EX25 til EX95, stolpesikringsbryter, strevermast

ST 19/22 Eventuelt
ST 20/22 Tidsbruk - Møtehonorar